

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

16 oktober 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Interpellatie van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rationalisatie van het aanbod in het hoger onderwijs	1
Interpellatie van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het pacificatieproces inzake de zogenaamde nieuwe schoolstrijd in het hoger onderwijs	
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van de academisch gerichte opleidingen van de hogescholen in Vlaanderen	4
Met redenen omklede motie	10
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de begeleiding van studenten naar hun professionele loopbaan	10
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de talenkennis van afgestudeerden	
Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de geringe toename van de geletterdheid in de laatste jaren van het beroepssecundair onderwijs (bso) en het taalbeleid in de scholen	11
Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de erkenning van Nederlandse diploma's	17
Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over heroriëntering in het hoger onderwijs en het recht op kinderbejstand	19
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nood aan een informatiecampaagne 'leren en werken'	20
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het beroepssecundair onderwijs (bso) en de gevolgen voor de kappersopleiding	22
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de projectaanvragen in het kader van het lokaal flankerend onderwijs	23
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de financiering van de academisch gerichte opleidingen van de hogescholen in Vlaanderen	25

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Interpellatie van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de rationalisatie van het aanbod in het hoger onderwijs

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit is uiteraard een onderwerp dat we niet voor het eerst bespreken, en iets in mij zegt dat we dat ook niet voor het laatst bespreken. Maar toch denk ik dat het tijdstip goed is gekozen om er eens de nodige tijd voor uit te trekken.

Ik resumeer toch even wat de bedoeling is van de rationalisatie, waar we het eerder al uitvoerig over hebben gehad. Het past volledig in onze ambitie om in Vlaanderen alle jonge mensen gelijke kansen te bieden op hoger onderwijs van uitstekende kwaliteit. Dat veronderstelt uiteraard ook een zo rationeel mogelijke organisatie van het onderwijslandschap en van het aanbod van opleidingen binnen de verschillende onderwijsinstellingen.

Mijnheer de minister, om die reden richtte u op 2 april 2007 een commissie op van gezaghebbende vertegenwoordigers van de hogescholen, universiteiten en associaties, die geleid werd door professor Luc Soete, verbonden aan de Universiteit Maastricht.

Het rapport is al enige tijd klaar. We hebben daar in april 2008 ook kennis van genomen en het debat over gevoerd. In het rapport worden een aantal ambitieuze doelstellingen naar voren geschoven, die eigenlijk passen in de toekomstvisie op het Vlaamse hoger onderwijs. Essentieel daarbij is de noodzaak van rationalisatie, die door de commissie als een belangrijk punt naar voren wordt geschoven.

Als eerste stap van rationalisatie vroeg de commissie een moratorium op nieuwe opleidingen in te stellen tot 2011. Dat voornemen kreeg ook de volle steun van de minister, zoals we toen via een persbericht mochten vernemen, en zoals de minister overigens ook hier in de commissie heeft meegedeeld en verdedigd waar nodig.

Dat rationalisatie broodnodig is in het kader van de kwaliteitsbewaking die we voor ogen hebben bij ons hoger onderwijs, blijkt ook uit de jaarverslagen van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Zo lezen we ook in het recente jaarverslag 2007 dat de te kleine studentenaantallen van de aangeboden opleidingen

een van de problematische onderwerpen in accreditaties zijn. In de accreditatierapporten wordt herhaaldelijk gewezen op de risico's die daaraan verbonden zijn, met name wat betreft de bestaffing van de opleidingen, die tekort zou kunnen schieten.

Het is dan vrijwel onmogelijk om de voor een opleiding noodzakelijke breedte in deskundigheden van het onderwijzend personeel te garanderen. In de praktijk lost men dat uiteraard op, ofwel door genoeg te nemen met een zekere onderbestaffing, ofwel door andere kunstgrepen, waarbij personeel zich bij herhaling moet verplaatsen. In elk geval, het doet afbreuk aan de samenhang binnen een curriculum om de kwaliteitsnormen, die we zelf naar voren schuiven en onontbeerlijk achten, te garanderen. Er is wel degelijk sprake van een probleem.

Uit het jaarverslag van de NVAO voor 2007 leren we dat nog nieuwe opleidingen werden goedgekeurd. Dat gebeurde ook nog in 2008. Dat is toch wel in tegenstelling met het engagement, dat ook werd aangegaan door de minister, om een moratorium in acht te nemen voor het oprichten van nieuwe opleidingen.

Daarnaast wil ik erop wijzen dat tot nog toe geen enkele Vlaamse hogeronderwijsopleiding heeft moeten stoppen. Uw antwoord op een schriftelijke vraag die ik daarover stelde, maakt dat duidelijk en spreekt van 322 beoordeelde opleidingen, waarvan er negen een negatief accreditatierapport ontvingen. Maar alle negen opleidingen kregen van de Vlaamse Regering een tijdelijke erkenning van drie jaar.

Het lijkt er niet op dat we via de traditionele wegen tot een rationalisatie van ons hoger onderwijslandschap zullen overgaan, ondanks de kwalitatieve en kwantitatieve normen zoals de commissie-Soete en de Vlaamse Regering die naar voren schoven.

Mijnheer de minister, klopt mijn situatieschets? Als het klopt, hoe komt het dan dat de Vlaamse Regering haar eigen moratorium niet handhaaft? Wat is uw beleid ter zake? Hoe denkt u wel over te gaan tot een echte rationalisatie?

Het rapport-Soete laat nog wat tijd, maar we zitten toch in een periode waarin duidelijk zou moeten worden in welke richting het gaat. De eerste signalen stellen me niet meteen gerust.

Is het niet vreemd dat de erkenningscommissie, bij de – weliswaar een beperkt aantal – negatieve accreditatie-

rapporten die er zijn, telkens een tijdelijke erkenning heeft gegund voor een periode van drie jaar?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik zou gewoon een korte toevoeging willen doen bij de vraag of gerationaliseerd is of niet. Ik wil toch de nadruk leggen op het feit dat in Brussel, bij de creatie van de Hogeschool-Universiteit Brussel (HUB), een zeer serieuze rationalisatieoefening is gebeurd door de instellingen die bij de creatie van de nieuwe instelling betrokken waren.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Bij de vorming en vooral bij het samenbrengen van hogescholen is ook in het Gentse bijvoorbeeld heel veel rationalisatie gebeurd. Men zal er toch behoedzaam mee moeten omgaan, omdat men de voorbije jaren bij de hervorming en herschikking van het aantal hogescholen toch wel fors heeft gesnoeid in het aantal hogescholen.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Als we het over rationalisatie hebben, moeten we ook een onderscheid maken, denk ik, tussen de rationalisatie in het aanbod van de masters en de rationalisatie in het aanbod van bachelors.

Een aantal uitgangspunten waarom rationalisatie nodig is – kwaliteitsbewaking, goede inbedding in het wetenschappelijk onderzoek en dergelijke – zijn net van toepassing op de masters. We moeten ook eens kijken of we vanuit het beleid niet op een of andere manier moeten reageren op een beweging die nu is aangekondigd in het hogeronderwijslandschap, om te zorgen dat men tot een rationalisatie komt waarbij de inbedding in het wetenschappelijk onderzoek er is en een te grote verspreiding van masteropleidingen wordt voorkomen, zodat de inbedding gegarandeerd wordt en de kritische massa ook voldoende geconcentreerd blijft, zeker wat de masteropleidingen betreft.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik denk ook dat de rationalisatie gekoppeld zal moeten worden aan de associatieproblematiek en de inbedding van verschillende associaties over Vlaanderen. Ik denk dat we daar in de toekomst de nodige aandacht aan zullen mogen besteden.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer De Bruyn, uw eerste vraag was of uw situatieschets klopt en hoe het komt, zoals u in een adem zei, dat de Vlaamse Regering haar eigen moratorium schendt.

Uw situatieschets is helemaal correct, maar u vergist zich als u stelt dat daarmee de Vlaamse Regering haar

eigen programmatiestop schendt. In 2007 was er nog geen sprake van een rapport-Soete, laat staan van een moratorium. De opleidingen die toen zijn goedgekeurd, hebben netjes de programmatieprocedures doorlopen die dit parlement in 2003 in het Structuurdecreet heeft vastgelegd. In 2008, toen de programmatiestop wel gold, heeft de Vlaamse Regering inderdaad toch één nieuwe opleiding erkend, namelijk de bacheloropleiding in de pop- en rockmuziek van de Provinciale Hogeschool Limburg. Maar ook dat is niet in strijd met het rapport-Soete, dat immers stelt dat lopende procedures – en die procedure voor pop en rock liep al lang – nog afgewerkt konden worden. Dat lijkt me overigens ook niet meer dan billijk ten aanzien van de instelling in kwestie. Alle andere initiatieven voor nieuwe basisopleidingen hebben de instellingen voorlopig in de koelkast gestopt.

U zult zich herinneren dat ik de mening van de commissie-Soete deel dat het niet aangewezen is om nieuwe opleidingen te programmeren op het ogenblik dat een fundamentele rationalisatie- en optimalisatieoefening loopt. Ik heb dan ook vrijwel onmiddellijk een brief gestuurd naar de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) om de instellingen ertoe aan te zetten geen nieuwe aanvragen in te dienen bij de erkenningscommissie.

Die oproep is vrij goed opgevolgd. De hogescholen hebben geen enkele aanvraag ingediend. De universiteiten hebben samen tien aanvragen voor de toets macrodoelmatigheid ingediend. Zeven dossiers hebben een positief oordeel gekregen. Het gaat in zes gevallen om master-na-masteropleidingen, dus niet-financierbare opleidingen waarvoor het moratorium niet geldt. Daarnaast is een positief oordeel gegeven over de macrodoelmatigheid van de voorgestelde opleiding Master of Urban Studies. Dit is een opleiding die de VUB (Vrije Universiteit Brussel) samen met verschillende Europese instellingen organiseert. Ook zo'n opleiding valt buiten het moratorium, dat een expliciete uitzondering maakt voor nieuwe internationale opleidingen. Voorstellen voor nieuwe basisopleidingen zijn daarentegen zonder pardon afgekeurd.

Zoals u ziet, voer ik samen met de collega's in de Vlaamse Regering nauwgezet het door de commissie-Soete voorgestelde moratorium uit. Ik zal dat volgend jaar op dezelfde manier doen en verwacht van de instellingen een verantwoordelijke houding ter zake.

Mijnheer De Bruyn, vervolgens stelde u belangrijke en pertinente vragen met betrekking tot het rationalisatievraagstuk. Ik ben blij dat u daar toch veel belang aan hecht en daar grondig over wilt discussiëren.

Zoals de commissie-Soete zelf aangeeft in haar eerste rapport, moeten nog veel punten verder uitgeklaard en

uitgewerkt worden. Ik heb de commissie in maart 2008 dan ook een vervolgoopdracht gegeven. Een uitermate belangrijk punt daarbij is de rationalisatie van de masteropleidingen.

Zoals u weet, heeft de commissie in haar eerste rapport duidelijke normen aangegeven voor de bacheloropleidingen. Zij vertrekt in eerste instantie van een minimale kwantitatieve norm die aangeeft bij welke opleidingen nog mogelijkheden voor rationalisatie en optimalisatie bestaan, dat zijn de zogenaamde knipperlichten, die over de instellingen heen gelden. Daarenboven geeft de commissie een zevental mogelijke afwijkingen op deze norm aan. De commissie stelt ook voor om trapsgewijs te werken, waarbij de normen na verloop van tijd pas aangescherpt worden.

Een gelijkaardige werkwijze – minimale kwantitatieve normen, mogelijke afwijkingen, tijdsschema – wens ik voor de masteropleidingen. Ik denk dat dat een absolute voorwaarde is om een geloofwaardig en aanvaardbaar verhaal te hebben rond rationalisatie. De commissie werkt daar momenteel aan. Ik verwacht begin november 2008 een degelijk uitgewerkt voorstel.

Daarmee samenhangend werkt de commissie een sjabloon uit voor het opstellen van de rationalisatieplannen. Als de normen ten aanzien van de masteropleidingen gekend zijn en het sjabloon voor de rationalisatieplannen vastligt, kan het echte rationalisatieproces opstarten en dat zowel voor de bachelor- als de masteropleidingen. Dan zal ook duidelijk worden of er al dan niet nog decretale initiatieven voor de rationalisatie nodig zijn.

De commissie-Soete werkt momenteel ook nog de andere punten uit haar eerste rapport verder uit. Momenteel buigen zes werkgroepen zich over de inkanteling, of misschien beter de integratie, van de geacademiseerde opleidingen. Ik verwijs daarvoor naar uw andere interpellatie over het pacificatieproces inzake de zogenaamde nieuwe 'schoolstrijd' in het hoger onderwijs, want daar komen nog dingen aan bod die ik anders hier zou uitwerken. Maar ik kan u wel al zeggen dat ik over de resultaten van deze zes werkgroepen tegen het begin van november een eindverslag verwacht.

Mijnheer De Bruyn, u vraagt of het niet vreemd is dat de erkenningscommissie telkens een positief advies voor tijdelijke erkenning van 3 jaar geeft bij een door de NVAO negatief beoordeelde opleiding. Op de keper beschouwd, is dat niet zo vreemd. Artikel 60bis van het Structuurdecreet legt het kader voor de tijdelijke erkenning vast. Belangrijk hierbij is dat de instelling bij de aanvraag tot tijdelijke erkenning een gedetailleerd verbeterplan moet voegen. Zij moet daarin op een toetsbare wijze aangeven hoe zij van plan is de kwaliteit en het niveau van de opleiding te verbeteren. De taak van de erkenningscommissie bestaat erin na te gaan of de voorgestelde verbeteringen realistisch en haalbaar zijn, en of

ze van dien aard zijn dat de opleiding bij de realisatie ervan de accreditatie haalt.

Een instelling die alle moeite doet om na een ongunstige visitatie toch door het proces van accreditatie te gaan en om zo'n verbeterplan voor te leggen, gaat er in redelijkheid van uit dat de accreditatie uiteindelijk toch haalbaar is. Anders doet zij die inspanningen niet en gooit zij veel eerder de handdoek in de ring, bijvoorbeeld door de accreditatie simpelweg niet aan te vragen, en dat is ook al gebeurd.

Als zo'n verbeterplan duidelijk aangeeft dat de voorgestelde verbeteringen realistisch en haalbaar zijn, is een positief advies over een tijdelijke erkenning in mijn ogen zeker te verantwoorden. De termijn van drie jaar is op zich ook niet zo verwonderlijk. Gelet op de tijd die nodig is voor het treffen van de voorbereidingen om in de loop van dat hersteltraject definitief voor de accreditatie te gaan, is het veelal pas in een bestek van drie jaar dat veranderingen reëel aantoonbaar zijn, en bijvoorbeeld in de verschillende studiejaar doorgesijpeld is.

Ik denk dat dat niet zo vreemd is vanwege de erkenningscommissie. Ik denk dat men daar op een correcte manier de geest en de letter van het Structuurdecreet toepast.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord, waar ik toch een aantal dingen uit onthoud. Dat is eerst en vooral de korte termijn waarbinnen we kennis zullen kunnen nemen van het bijkomend rapport dat u hebt gevraagd. Dat zal ons uiteraard ook de kans geven om daar in de commissie over te discussiëren.

Ik wil nog aanstippen dat het feit dat er zoveel positieve rapporten worden uitgegeven, nogmaals aantoonst dat we met ons onderwijs hoge toppen scheren en dat we dat ook als intentie naar voren moeten blijven schuiven. We kunnen daar alleen maar tevreden over zijn. Het kan niet de bedoeling zijn om langs die weg de hele vereiste rationalisatie-inspanning te realiseren. Daar heb ik nooit voor willen pleiten.

Ik blijf nog een beetje met die vraag zitten. Ik begrijp dat we zullen moeten wachten op het rapport van de commissie-Soete, maar het is me op dit ogenblik niet duidelijk waar en hoe we die rationalisering op de sporen zullen krijgen. De onrust die op dit ogenblik in het hoger onderwijs bestaat, maakt immers dat men met argusogen kijkt naar die erkenning, beoordeling enzovoort van opleiding en opleidingsonderdelen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Piet De Bruyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het pacificatieproces inzake de zogenaamde nieuwe schoolstrijd in het hoger onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van de academisch gerichte opleidingen van de hogescholen in Vlaanderen

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als historicus weet ik dat je met de historische verwijzing naar de schoolstrijd zeer voorzichtig moet zijn, daarom plaats ik het tussen aanhalingstekens. Desalniettemin stellen we vast dat er een zekere onrust heerst in het hoger onderwijs. Dat is niet onlogisch als we vaststellen dat ons hoger onderwijs de voorbije jaren een zeer grote transformatie heeft ondergaan. Dergelijke processen vinden nooit plaats zonder slag of stoot, daarvan zijn we ons bewust. Toch stellen we vast, op basis van de verschillende openingsredes van de rectoren, dat de onrust op dit ogenblik vrij groot is.

De concrete aanleiding hiervoor zijn wellicht de plannen die door de Associatie K.U.Leuven werden toegelicht om naast de campus in Leuven, 21 campussen op te richten, allemaal onder de Associatie K.U.Leuven, zowel in Brussel als in heel Vlaanderen. Die plannen zien sommigen met lede ogen aan.

Mijnheer de minister, daarnaast komt er een protest vanuit de Vlaamse hogescholen met een andere invalshoek. De Unie van de Vlaamse Autonome Hogescholen (UVAH) is het oneens met uw voorstel om alleen de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten te integreren. Dat laten de hogescholen weten in een persbericht naar aanleiding van het pleidooi dat u daarvoor hebt gehouden. Alle academische opleidingen zouden het best onder de universitaire koepel samengaan, vindt u. De hogescholen zouden zich dan enkel nog richten tot de professionele bachelors, en ik wil dit niet minderwaardig laten klinken.

De UVAH, die zowat een derde van de hogeschoolstudenten vertegenwoordigt, wil liever niet dat de hogeschoolopleidingen in twee componenten worden verdeeld of in twee worden gekapt. Er is momenteel een evolutie van de professionele bachelors naar een hoger niveau, wat we enkel kunnen toejuichen, maar daarvoor is een stimulerende omgeving nodig. Daarom verkiezen zij dat zowel professionele opleidingen enerzijds als academische opleidingen anderzijds samen in de universiteit worden ingekanteld of geïntegreerd.

We moeten ons afvragen of een splitsing van beide componenten wel leefbaar en verstandig is. Het kan best zijn dat het voor de grotere hogescholen geen probleem is, maar voor de kleinere zou het wel degelijk een probleem kunnen zijn.

Een derde beleidsintentie die de zaken er zeker niet op vergemakkelijkt, is het rationalisatieplan waarover we daarnet nog hebben gesproken. Het is de bedoeling – de weg daar naartoe moeten we nog bediscussiëren – om tot een beperkter aantal opleidingen te komen, maar van een nog altijd uitstekende kwaliteit. Omdat dit uiteraard gepaard gaat met heel gevoelige evenwichten tussen de verschillende associaties en instellingen, staan de zenuwen daardoor erg strak gespannen.

Men zou kunnen zeggen dat het rommelt in het veld. U hebt ook gereageerd. Ik denk dat het verstandig is wanneer u dergelijke signalen ontvangt, om daarop te reageren. De hogeronderwijsinstellingen moeten zich volgens u niet bezighouden met angstig elkaar te bekampen. Ze moeten de concurrentie durven aangaan met buitenlandse topinstellingen, vertrekkende vanuit hun eigen kwaliteit, om op die manier uit te munten.

Ik deel uw mening, mijnheer de minister, maar toch vraag ik aandacht voor deze problematiek. Nog niet zo lang geleden vertelde een groot onderwijsexpert me dat er dringend nood is aan een politiek pacificatieproces in het hoger onderwijs. Het Bolognaproces, met in zijn nasleep de bamahervorming, heeft ook de ideologische evenwichten in het hoger onderwijs zodanig door elkaar geschud dat er in Vlaanderen een nieuwe 'schoolstrijd' woedt. Het is tijd voor een nieuw, 21e-eeuws schoolpact in het hoger onderwijs. Die onderwijsexpert was uw gewezen kabinetschef, de heer Dirk Van Damme.

Mijnheer de minister, wat is uw visie op de onrust die op dit ogenblik waarneembaar is in het hoger onderwijs? Wat is uw visie op het protest van de UVAH? Welke stappen zal de Vlaamse Regering ondernemen om de rust in het hoger onderwijs te doen weerkomen?

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik beseef dat heel wat mensen nogal verrast keken bij de voorzet die onlangs door de Associatie K.U.Leuven is gegeven in het kader van de zogenaamde integratie of inkanteling van een hele reeks masters over heel Vlaanderen. Dat is een gevolg van een beweging die al langer bezig is. Ik denk dat we bij het Bolognadecreet een paar kansen hebben gemist. We hebben eerst kansen gemist om de associaties niet op regionale basis te laten ontstaan.

Ik wil ook nog eens herinneren aan een amendement dat ik toen heb ingediend maar dat het uiteindelijk niet

gehaald heeft, namelijk dat binnen elke associatie eenzelfde master slechts eenmaal zou mogen worden aangeboden. Het is natuurlijk radicaal, maar het zou wel een ander effect hebben gehad op het ontstaan van bepaalde associaties en ook op bepaalde samenwerkingen. Ik heb het niet over de academische bachelor maar over de masteropleiding zelf, die slechts eenmaal binnen elke associatie zou mogen worden aangeboden.

Persoonlijk denk ik dat we dat deels nog mee in overweging moeten nemen. Misschien is dit iets te verre gaand, maar ik kan me niet indenken dat een inkanteling van masters binnen een universitair geheel kan gebeuren, louter en alleen door directe relaties tussen de moederuniversiteit en de verschillende opleidingen van masters over heel Vlaanderen tot stand te brengen zonder dat de studenten zelf een stukje kunnen vertoeven in een wetenschappelijke omgeving die ruimer is dan alleen maar de kleine specifieke opleiding die zij volgen.

Veronderstel concreet dat ergens een kleine hogeschool een master Bouwkunde wil aanbieden, waar er al een opleiding industrieel ingenieur Bouwkunde is. De master wordt geïntegreerd bij bijvoorbeeld de universiteit Leuven. Er zal wel uitwisseling van wetenschappelijk onderzoek zijn en misschien zelfs van professoren. Ik denk echter dat het een verarming is wanneer die studenten fysiek aanwezig blijven in een dergelijke hogeschool zonder de academische, multidisciplinaire, wetenschappelijke omgeving van een universitaire opleiding te kunnen ondergaan. Ik denk dat we er toch nog eens over moeten nadenken of het wel goed is om zoveel verschillende kleine universitaire opleidingen te hebben, ook al wordt het decretaal beperkt op basis van wat er op dit moment in Vlaanderen aanwezig is. Ik vind dat we erover moeten nadenken of we daardoor de kwaliteit garanderen. Je kunt misschien wel de inhoudelijke kwaliteit garanderen, maar er zijn ook omgevingsfactoren die je nooit kan creëren.

Natuurlijk besef ik ook dat als je dit doet, je misschien een verarming krijgt van de hogescholen. Op dit moment is het grote voordeel van hogescholen met een academische opleiding dat dit de hogeschool versterkt. Als de UVAH vraagt om ook de academische bachelors in te bedden in de universiteit, dan ga je een sterk punt dat nu aanwezig is in sommige hogescholen, namelijk het naast elkaar bestaan van professionele en academische bachelors, helemaal ontmantelen. Dan krijg je louter nog hogescholen met zuiver professionele opleidingen. Ik weet niet of we die piste moeten bewandelen.

Ik geef wel toe dat het een beetje schizofreen is. Aan de ene kant is er de rijkdom in de hogeschool waar die twee aanwezig zijn, maar aan de andere kant is er de bekommernis voor de studenten van een echte masteropleiding die sowieso beter ingebed zou zijn in een universitaire academische omgeving.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, het is ook een probleem van rationalisering. Ik heb tijdens de vorige legislatuur in het begin van deze eeuw zwaar gewaarschuwd voor de associatiebeweging zoals ze zich toen voordeed. Ik vond namelijk dat een van de universiteiten niet echt een logische associatie op het oog had, maar veeleer een ideologische associatie. We zien nu de vlucht vooruit van die universiteit in de schoot van de steden waar andere universiteiten gevestigd zijn en waarbij opleidingen zouden kunnen worden aangeboden die ook aan de respectieve universiteiten van die steden voorkomen. Dat heeft allesbehalve met rationalisatie te maken. Het is een probleem.

Het andere probleem dat is aangekaart door de vorige sprekers, is wat men ondertussen al gemeenzaam de inkanteling noemt – ik gruw een beetje van dat woord – en waarbij de academische bachelors volledig zouden moeten worden ingekanteld, ingestroomd in of geassocieerd met de moederuniversiteiten. Ik ben ook de mening toegedaan dat dit een verarming zou kunnen betekenen van de hogescholen die nu op een heel hoog niveau presteren, en waarvan we in deze commissie zouden moeten kunnen bewaken dat de kwaliteit van die hogescholen gegarandeerd blijft.

De vraagsteller heeft een aantal pijnpunten aangekaart. Ik kijk met verwachting uit naar het antwoord van de minister.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: De uitgangsvaststelling van de heer De Bruyn is dat er onrust is in het hoger onderwijs. Op een aantal niveaus is dat inderdaad zo, maar eigenlijk is dat ook normaal. We hebben met onze inschakeling in de bachelor-masterstructuur iets op gang gebracht dat blijft lopen. Dat heeft al heel wat inspanningen gevraagd van de instellingen, de docenten, de professoren en iedereen die erbij betrokken is om de nodige aanpassingen te doen. Dat blijft doorwerken, en je komt inderdaad opnieuw voor een kantelmoment. De vraag rijst: wat doen wij met de organisatie van ons landschap en de instellingen?

Ik heb daar zelf tamelijk lang over nagedacht en dingen afgewogen vooraleer er publiek iets over te zeggen, omdat het een genuanceerde kwestie is. Je kunt daar met zeer veel nuances over redeneren en een aantal argumenten voor de ene of de andere stelling naast elkaar leggen. Je zou daar zeer lang over kunnen blijven discussiëren. Ik heb me in mijn toespraak voor de Hogeschool Gent uitgesproken voor een toekomstige integratie van de masteropleidingen in de universiteiten, maar met heel wat randvoorwaarden en

succesfactoren erbij opgesomd. U kunt mijn toespraak voor de Hogeschool Gent nalezen.

Heel kort samengevat heb ik een betoog ontwikkeld waarbij ik vier argumenten geef die ons doen overhellen, na veel afwegen en met alle mogelijke nuances, naar de stelling dat je de masters beter allemaal integreert in de universiteiten.

Het eerste argument is een niveauargument. Je maakt om te beginnen heel duidelijk voor de hele wereld dat een master een master is. Wij zeggen dan dat bij ons universiteiten dat doen, en dat in de toekomst hogescholen instellingen zullen zijn waar professionele bachelors zullen worden opgeleid. Je stelt dat heel duidelijk en bovendien creëer je een veel grotere zekerheid dat de opleidingen die nu nog te academiseren zijn, academisch zullen zijn en blijven omdat je ze dan echt in die omgeving inbrengt. Dat is wat de heer Sannen opmerkte. Het eerste argument is een niveauargument: hoe garandeer je dat niveau en ook dat het gezien wordt?

Het tweede argument is een perceptieargument. Vandaag blijft vaak het beeld bestaan dat wat aan een hogeschool gebeurt, minder is dan wat aan een universiteit gebeurt. Ik vrees dat het beeld, zelfs al weten we dat we aan het academiseren zijn, riskeert te blijven bestaan – ook als deze opleidingen academisch zullen zijn. Dat is volkomen ten onrechte. Maar je krijgt dat beeld niet zo gemakkelijk uit de wereld. Je moet bepleiten dat wat in bepaalde masters gebeurt, anders is maar niet minder. Het klassieke voorbeeld daar is de industrieel versus de burgerlijk ingenieur. Je kunt veel dergelijke voorbeelden geven. Om die perceptie uit de wereld te helpen, is het goed deze opleidingen in dezelfde instelling onder te brengen.

Het derde argument is, praktisch gesproken, misschien wel het belangrijkste. Het heeft te maken met profilering. Als je opleidingen die erg verwant maar toch verschillend zijn, in dezelfde instelling onderbrengt, wordt het gemakkelijker om ze als verschillend te profileren en niet op een grensgebied studenten van elkaar af te snoepen. Als je die opleidingen in verschillende instellingen brengt, instellingen die met elkaar in een concurrentiële logica verwickeld zijn om studenten te rekruteren en die daar apart winst of verlies bij boeken, dan maak je die profilering moeilijker. Er zal altijd een neiging bestaan om in een grijze zone van elkaar af te snoepen. In eenzelfde instelling zul je gemakkelijker een uitgesproken profilering krijgen, met minder risico's bij de betrokken verantwoordelijken.

Het integreren van de masters in de universiteiten maakt het mogelijk om onze zeer consequente binariteit in de opleidingsniveaus – professionele bachelors enerzijds en academische bachelors anderzijds – goed uit te werken, ook in het voordeel van de professionele bachelors. Hogescholen die vandaag overwegend met professionele

bachelors bezig zijn, hebben het gemakkelijker om het excellent te doen dan hogescholen die ook heel sterk moeten inzetten op de academisering van masters. Dat vraagt een zeer grote mentale en organisatorische inspanning. De professionele bachelors zullen daar uiteindelijk wel bij varen. Dat is mijn diepe overtuiging.

Ik heb in Gent ook gezegd dat er een aantal kritische succesfactoren zijn. Om te beginnen is er een personeelsvraagstuk. De integratie in een hogeschoolopleiding mag er niet toe leiden dat personeelsleden die op een bepaald ogenblik plots de universiteit als werkgever krijgen, op een zijspoor zouden belanden of bepaalde rechten zouden verliezen. Wij moeten bijzonder duidelijk zeggen dat deze mensen geen rechten kunnen verliezen.

Er is een probleem van leefbaarheid. Als je de masters integreert in de universiteiten, blijven er – in aantallen studenten – in een aantal instellingen te kleine groepen over. Er rijst ook een probleem van financiering. Ik ben er ondertussen van overtuigd geraakt dat we het Financieringsdecreet daarop vrij grondig zullen moeten aanpassen. Het is niet alleen een kwestie van financiering maar het is ook een kwestie van organisatorische leefbaarheid.

Een andere kritische succesvoorwaarde heeft te maken met bestuur en de organisatie van de instellingen. Indien we de masters integreren, zullen er bepaalde ingrepen nodig zijn om de band tussen hogescholen en universiteiten te bewaren, om ervoor te zorgen dat geïntegreerde, maar daarom niet noodzakelijk fysiek verplaatste, opleidingen optimaal worden aangestuurd. Je moet natuurlijk voor ogen houden dat we niet talloze nieuwe campussen zullen bouwen. De opleidingen zullen misschien fysiek blijven waar ze zijn, maar het is de vraag hoe je dat allemaal aanstuurt.

Ten vierde is er de positie van de professionele bachelors. Zij mogen niet het kind van de rekening worden. Zij hoeven dat ook niet te worden, integendeel: zij zullen zich na de integratie van de masters uitdrukkelijker kunnen profileren dan vandaag vaak het geval is. Wij moeten garanties hebben dat de band met het onderzoek, dat nu meestal via de academiserende opleidingen in dezelfde hogeschool gebeurt, niet wordt doorgesneden. Studenten van professioneel gerichte opleidingen moeten vlot de overgang kunnen blijven maken naar een verwante masteropleiding. Associaties spelen daarbij een belangrijke rol. Ik heb in dat verband in mijn toespraak bij de opening van de Universiteit Hasselt ook gezegd dat we ervoor moeten zorgen dat de directeurs van die instellingen, die dan professionele bachelors beheren, zeer goed moeten worden betrokken bij de leiding van de universiteiten. Daar moet een soort wisselwerking kunnen ontstaan.

Dat is een genuanceerde kwestie. Je kunt argumenten uitwisselen, maar het is niet omdat een kwestie

genueanceerd is dat je het besluit dat je eruit trekt aarzelend moet uitvoeren. Dat is het punt dat ik wil maken. We moeten op basis hiervan op een bepaald ogenblik, niet noodzakelijk vandaag maar toch relatief spoedig, tot een conclusie komen. We moeten een zeer duidelijk perspectief scheppen voor het hele hoger onderwijs. Anders krijg je een periode van minstens twee jaar tactische positioneringen. Dat is twee jaar tijdverlies. We kunnen ons dat niet veroorloven. We moeten zeggen: "Dit is de keuze, en daar gaan we dan ook voor".

Natuurlijk brengt die keuze heel wat beslommingen met zich mee. Ik heb u zelf vier kritische succesvoorwaarden gegeven. We moeten daar oplossingen voor vinden. Zo werpen de hogescholen van de Unie van de Vlaamse Autonome Hogescholen een aantal terechte vragen op. Ik zal daar de komende weken graag en uitvoerig op ingaan met de betrokken mensen. Te veel rust moet er niet zijn, want rust roest. Maar als we onnodige onrust willen kalmeren, moeten we nu een duidelijke horizon scheppen.

U vroeg wat, meer concreet, mijn reactie is op de stellingen van de autonome hogescholen. U weet dat in de commissie-Soete een aantal werkgroepen bezig zijn met de problematiek van de inkanteling. Dat is inderdaad geen mooi woord, maar zo heet het nu eenmaal. Die werkgroepen zoeken ook naar oplossingen voor de problemen die zich voordoen. Ze bekijken de personeelsproblematiek, de profilering van de opleidingen, de problematiek van de professionele-bacheloropleidingen, het hoger kunstonderwijs en de autonomie van de instellingen. En er is een laatste werkgroep, die op basis van de resultaten van die vijf eerste een aantal juridische bepalingen zal uitwerken.

Het is de bedoeling dat deze werkgroepen de komende weken hun werkzaamheden afronden. Ik wil in het debat rekening houden met hun resultaten. Ik wil een sereen debat. Dit roept de vraag op naar de medewerking van de hogeronderwijsinstellingen en het brede hogeronderwijsveld zelf. We mogen inderdaad niet in een negatieve debatspiraal terechtkomen. Ik had bij de openingen van de academiejaren her en der even het gevoel dat zoiets aan het ontstaan was. De vrees studenten te verliezen, de vrees om financiering, invloed en macht te verliezen: dat heeft aanleiding gegeven tot zeer wilde geruchten. Een aantal oude ideologische gevoeligheden doken opnieuw op, het spook van de toenemende verzuiling deed opnieuw zijn intrede. Ik vind dat jammer, wat ook de meningen zijn over wat er vijf jaar geleden is gebeurd. De heer De Cock heeft daarover zijn mening gegeven, en die mening is absoluut eerbaar, maar dat is vijf jaar geleden gebeurd.

Het is wat het is. Ik heb zeer uitdrukkelijk gezegd aan iedereen die het wilde horen, met name voor de autonome Hogeschool Gent, dat als je daarover opnieuw begint

te treuren en jeremiades de wereld in te sturen en niets te doen, de Associatie Leuven ondertussen wel zal ageren. Die heeft geen wijzigingen in decreten nodig om dingen te integreren. Dan zal de rest van het veld staan kijken, en men zal binnen vijf jaar zeggen dat er in 2008-2009 een ongelooflijke kans is gemist. Dat zal het resultaat zijn van aanhoudende jeremiades. Daar zijn we niets mee. Wij moeten nu nadenken om ervoor te zorgen dat je een goede visie op het onderwijslandschap van de toekomst gestalte kunt geven. Uiteindelijk zal ook de decreetgever dat eventueel moeten doen. In die visie kunnen ook de autonome hogescholen, de Universiteit Gent, de Universiteit Antwerpen en de Vrije Universiteit Brussel een sterke rol spelen. Ik vraag daarover een sereen debat. De inzet is dat we zeer goed onderwijs aanbieden aan een zeer grote groep van mensen.

Mevrouw de voorzitter, ik heb het gevoel dat we daarover in deze commissie ten gronde hetzelfde denken, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Ik noem het een sociaaldemocratische visie op onderwijs, anderen drukken het anders uit. Ik geloof dat we nood hebben aan een helder georganiseerde publieke ruimte, niet een bazaar van onbewezen reputaties en internationale rankings, maar een ruimte die is georganiseerd op basis van een aantal transparante spelregels en die garandeert dat elke opleiding een minimale kwaliteit heeft. Je moet dat vervolgens omzetten in een heel heldere structuur. Dat is de uitdaging. De fractie van de heer De Bruyn en ikzelf zijn het daarover eens. Met dat uitgangspunt kun je veel mensen naar het hoger onderwijs sturen en ze tegelijk garanderen dat daar een bepaalde kwaliteit wordt gehaald. Je laat dat niet over aan onbewezen reputaties.

De ambitie van de bachelor-masterstructuur beantwoordt daaraan, maar duwt ons ook in de richting van verdere hervormingen. Dat is de situatie waar we voor staan. We moeten dat doen zonder te vervallen in wederzijdse positioneringen en oude rivaliteiten.

Ik wil daarover vrij spoedig duidelijkheid krijgen, zodat we de grote krachtlijnen van een integratiebeweging – waarvoor ik, indien men mij daarin volgt, pleit – nog in deze legislatuur decretaal kunnen verankeren. Er moet bijzondere aandacht uitgaan naar het vastleggen van onderwijsbevoegdheden. Dat is zeer belangrijk voor die rust.

U verwijst ook naar problemen die de heren De Cock en Sannen onrechtstreeks hebben aangestipt. Integratie mag geen aanleiding geven tot uitbreiding van de geografische onderwijsbevoegdheid van de instellingen. Dat zou indruisen tegen de rationalisatieoefening. Ik geef er mij ook rekenschap van dat als wij hier die krachtlijnen zouden kunnen vastleggen en dus die duidelijke horizon scheppen, dat daarmee nog niet alle

problemen opgelost zijn. Er zal ook in de volgende legislatuur nog werk op de plank liggen. Specifieke problemen zullen specifieke oplossingen vragen. De heer Delva heeft daarnet al aangestipt dat er ook in Brussel bewegingen zijn gebeurd. We zullen de Brusselse situatie in het bijzonder moeten bekijken. Er zijn regionale gevoeligheden. En er is last but not least – excuseer dat ik het in het Engels zeg –, laatst maar niet het minst, de leefbaarheid van kleinere hogescholen.

Wij moeten hier keuzes maken. Het is niet goed te blijven steken in onzekerheid, in allerlei onderlinge gevoeligheden. Wij moeten hier samen vooruit. Ik roep het hoger onderwijs daartoe op. Ik heb publiekelijk ook al gezegd dat er in de volgende legislatuur minstens 10 percent extra middelen nodig zijn voor hoger onderwijs. Daar staat voor mij tegenover dat het hoger onderwijs zelf ook in staat moet zijn collectieve verantwoordelijkheid op te nemen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Dit was een heel lang en heel genuanceerd antwoord, en daar heb ik alle begrip voor, maar ik doe mijn best om het wat samen te vatten. Ik geef toe dat ik het nog wat aan het verwerken ben, maar ik blijf toch al een beetje met een onbehaaglijk gevoel zitten. Ik zal nu misschien iets directer zijn dan in mijn vraagstelling: in hoeverre is dit ook geen kwestie van het herverdelen van de koek? Ik stel vast dat de associaties naar de associatie van de K.U.Leuven kijken, en daarbij stellen dat haar aandeel op zijn minst groot genoeg is.

Als ik hier dan ook de rationalisatie bij betrek waarbij we uiteindelijk zullen moeten komen tot een beperking – afbouw klinkt te negatief – van het aantal opleidingen, want daarover zijn we het ondertussen allemaal eens, dan is het de vraag hoe de evenwichten gerespecteerd zullen worden. Is het niet zo dat de rust pas zal weerkeren op het ogenblik dat de verschillende associaties overeenkomen? Even zag het ernaar uit dat een *modus vivendi* gevonden was: Limburg en Leuven vormen een as, Gent en Brussel vormen een as en Antwerpen blijft op zichzelf. We zien dat daarover, onder meer door het verduidelijken van de plannen van de K.U.Leuven, onrust is ontstaan. Ik vraag me af of we daar een adequate oplossing voor zullen vinden.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik weet niet of Leuven zonder enige decretaale wijziging de huidige masteropleidingen kan integreren in het universitaire aanbod. De universiteit Leuven wordt voor wat haar onderwijsaanbod betreft, beperkt tot het arrondissement Leuven. Zo staat dit nog in het decreet van de universiteit. Ik denk dus dat er sowieso, dus ook als ze die beweging wil doen, enig decretaal werk voor nodig zal zijn.

Ik wil me zeker niet vastpinnen op de gemiste kansen. De feitelijkheid is zoals ze is, maar ik wil toch nog eens verwijzen naar het ontstaan van de hogescholen. Men had alleen een organisatorische eenheid kunnen organiseren, maar men heeft naast die organisatorische eenheid ook een fysieke eenheid georganiseerd. Daarbij is men zelfs zo ver gegaan dat soorten opleidingen in het beste geval nog twee keer konden worden georganiseerd door eenzelfde hogeschool. Er moest een echte samenwerking komen, ook fysiek.

Ik wil daarom vragen of het volstaat dat er in het kader van de integratie van de masteropleidingen binnen een associatie of universiteit, organisatorische en misschien hier en daar ook structurele maatregelen worden genomen. Of mogen we daar ook bepaalde fysieke, geografische voorwaarden aan koppelen? Concreet bedoel ik: is het logisch dat in Vlaanderen bijvoorbeeld de masteropleiding industrieel ingenieur drie keer of vier keer wordt aangeboden vanuit dezelfde universiteit? Of elektromechanica? Is dat logisch? Is dat goed voor de studenten? De inhoud zal wel kunnen worden gegarandeerd, maar is dat goed voor de studenten?

De meerwaarde van de huidige hogescholen is de fysieke integratie van verschillende opleidingen, waardoor studenten elkaar gevonden hebben en de hogescholen een gezicht gekregen hebben in Vlaanderen. Vroeger waren er zo maar enkele, alles was verspreid. Het is de integratie die een verrijking voor de studenten is geweest. Ik wil blijven pleiten voor enige rationalisering, samen met het integratieproces.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil u alvast bedanken voor het antwoord dat u hebt gegeven op mijn vraag die als laatste geagendeerd staat. Als u het mij toestaat, maak ik nu even mijn punt en dan kunnen we die vraag schrappen van onze agenda, die sowieso al overladen is.

Ik heb zo goed als dezelfde vraag als mijn collega. Er bestaat heel wat onduidelijkheid in het hogeronderwijslandschap. De diverse instellingen en associaties zijn aan het evolueren naar een toekomstbeeld dat voor hen het beste is, maar dat heel verscheiden is.

Mijnheer de minister, ik wou u vragen hoe u de toekomst ziet. Ik begrijp dat u, voor u een uitspraak doet, wacht op het rapport-Soete, en ik heb daar uiteraard alle begrip voor. Ik ben het met u eens dat we het rapport moeten afwachten, maar we mogen niet lang wachten om hier in de commissie een duidelijk, inhoudelijk debat over te voeren. Ik zal nog geen stelling innemen, ook ik zal het rapport afwachten, maar het is belangrijk om niet te lang te wachten, want straks hebben de instellingen en associaties stappen ondernomen die misschien moeilijk omkeerbaar zijn.

Mijnheer de minister, ik wil daarom, net als de collega's, aandringen op een spoedige bespreking zodat we hierover het debat kunnen voeren en misschien samen met de instellingen een hoorzitting kunnen houden.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Ik wil nog kort reageren op wat de heer Sannen een gemiste kans noemt in verband met het meer geografisch organiseren van de associaties. Ik meen dat we dit de associaties op dit ogenblik niet kwalijk kunnen nemen wegens de mogelijkheden die het decretaal kader biedt. *(Opmerkingen van de heer Ludo Sannen)*

We mogen noch onszelf noch iemand anders wijsmaken dat dit alsnog zou kunnen. Ik geloof daar niet in. De keuze werd vroeger gemaakt en het is niet wenselijk om erop terug te komen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Dat is één visie.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik wil de associaties niet wijzigen. Is het logisch dat één universiteit bijvoorbeeld de masteropleiding Toegepaste Economische Wetenschappen op drie verschillende plaatsen in Vlaanderen zou aanbieden, want dat is de integratie van een master? Ik heb het dus niet over de academische bachelor, maar over de master.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik meen dat we ons er goed van bewust moeten zijn dat de werkgroep-Soete een advieswerkgroep is en geen beslissende werkgroep mag zijn. Het zal op deze plaats zijn dat de definitieve decretaale werking zal gebeuren, in overleg. Ik stel voor om in de nabije toekomst het tweede deel van het rapport-Soete in ontvangst te nemen en grondig te bespreken. We kunnen het eventueel koppelen aan een hoorzitting of gedachtewisseling met de regisseurs van de spreiding. De minister had het over "een aantal transparante spelregels" en die zullen zeker moeten worden besproken. Dit is de plaats waar we dit werk kunnen doen. Ik heb gehoord dat de minister bereid is om al een antwoord te geven aan de voorzitter van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), die 10 percent verhoging vraagt voor het gehele hoger onderwijs. Dit moet zeker ook gekoppeld worden aan de beweging waarvoor we samen zullen instaan.

We wachten dus het rapport-Soete af, die werkgroep wordt als adviesgroep beschouwd en de beslissingen moeten hier, door ons genomen worden.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik moet toch nog even ingaan op de vraag van mevrouw Libert, want zij had ook heel specifiek gevraagd hoe het zit met het

voortgangsrapport. De voortgangstoets had normaal gezien gepubliceerd moeten zijn op 15 september naar aanleiding van een studienamiddag, maar de erkenningscommissie heeft die datum niet gehaald omdat er opmerkingen waren. De afspraak werd toen gemaakt dat de associaties nog bemerkingen bij het voortgangsrapport konden maken. Het toeval wil dat net vandaag alles definitief wordt ingeleverd. Dit is dus het goede moment om deze vraag te stellen. In principe wordt het rapport vandaag afgerond en dat betekent dat we er binnenkort over zullen beschikken. We zullen het natuurlijk ook publiek maken. We zullen het meenemen, want het speelt een rol in het debat over de academisering, de integratie en zo meer.

Mevrouw de voorzitter, met het risico dat we het hier heel lang zullen trekken, zou ik dit nog willen zeggen, want het is een wezenlijk belangrijk debat: de concurrentie zit in het buitenland.

Het is de vraag of Vlaanderen de jonge mensen uit Vlaanderen – en laat ons hopen ook enkele jonge mensen van elders uit de wereld – een sterk hoger onderwijs aanbiedt, waarbij we kunnen garanderen dat masters in een academische onderzoeksomgeving tot stand komen, dat de opleidingen daarin verweven zitten, en we ook kunnen garanderen dat de professionele bachelors sterke opleidingen zijn. Daarover gaat het. De vaststelling dat een associatie sterker zou zijn dan een andere, omdat ze meer studenten heeft of anders gespreid is, doet hier niet meer ter zake. De vraag is of we samen kwaliteit kunnen bieden die de rest van Europa opmerkt, en dat hangt in belangrijke mate af van de onderzoeksomgeving en van de zekerheid dat die onderzoeksomgeving het onderwijs bevrucht.

Ik heb het gevoel dat we nogal snel denken dat de concurrentie naast onze deur het grote probleem is, maar dat is niet zo, het gaat om de rest van Europa. De vraag is of de rest van Europa ervan uitgaat dat dit een sterke onderzoeksomgeving is voor onze masters, en of we op het vlak van onderzoek kunnen concurreren met de rest van Europa en de rest van de wereld. Daarover gaat het. Dat zal in de toekomst bepalend zijn om te kunnen zeggen of het masters zijn, die naam waardig.

Ik pleit voor een rationalisatie op basis van onderzoeksterkte, want dat is een belangrijk punt wanneer we het hebben over de rationalisatie van masters. We moeten inderdaad geen drie gelijkaardige opleidingen organiseren in één straat, want dat is gek. Ook dat is een aspect van rationalisatie. We moeten niet te veel gelijke opleidingen organiseren op zo'n klein lapje grond.

Mijnheer Sannen, de vraag of één associatie per definitie maar een beperkt aantal keer dezelfde opleiding, dezelfde master mag aanbieden, vind ik, eerlijk gezegd, niet de meest relevante. De relevante vraag is:

hoeveel van die opleidingen heb je voor 6 miljoen Vlamingen, want we moeten ze ook nog kunnen omkaderen, en hoe zijn die geografisch gespreid over Vlaanderen. *(Opmerkingen van de heer Ludo Sannen)*

Ja, maar laat ons toch vooral proberen om erover na te denken hoe we voor de Vlaamse samenleving en de Vlaamse jongeren vooruitgang kunnen boeken, eerder dan naar elkaar te kijken en te zeggen dat de kathedraal van de ene toch een beetje meer blinkt dan die van de andere.

De heer Ludo Sannen: Dat is niet relevant, maar laten we ook eens nadenken over de te kleine masteropleidingen. Ik heb het over de student die ingebed moet zijn in een wetenschappelijke omgeving. *(Opmerkingen van minister Frank Vandenbroucke)*

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik denk dat u niet in tegenspraak met elkaar bent.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer De Bruyn werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de begeleiding van studenten naar hun professionele loopbaan

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, onlangs verscheen in de pers het resultaat van een onderzoek 'Jongeren en hun eerste job' dat Manpower deed bij 3000 studenten over de overgang van de schoolbanken naar het professionele leven. Het onderzoek werd uitgevoerd bij studenten die op het punt stonden hun bachelor of master af te ronden, en te starten met werken.

Een belangrijke conclusie uit dit onderzoek was dat de studenten zeer gemotiveerd zijn om meteen na hun opleiding te beginnen met werken en er dus niet een jaartje tussenuit willen of een sabbatjaar willen nemen. Nog belangrijker blijkt de vraag naar omkadering tijdens het laatste jaar van hun studies te zijn. Bedrijven nemen te weinig initiatieven om hen te informeren. De studenten

zijn slecht geïnformeerd over loonbarema's en hebben geen realistische verwachtingen inzake hun carrière-mogelijkheden.

Maar liefst 85 percent van de ondervraagden vraagt advies over jobinterviews, hun loopbaanmogelijkheden, het bepalen van hun profiel. Er heerst een zeer duidelijk gebrek aan dit type van coaching in de schoolinstellingen. Studenten staan volgens het onderzoek zeer positief tegenover het idee om bedrijven en onderwijsinstellingen samen te laten werken en zo te voorzien in een betere begeleiding.

Bent u op de hoogte van deze toch wel prangende vraag – 85 percent – naar coaching? Welke maatregelen hebt u de voorbije legislatuur genomen om voor studenten de overgang naar het arbeidscircuit vlotter te laten verlopen? Is hierbij een onderscheid gemaakt tussen bachelors en masters? Hoe staat u tegenover het idee om een gestructureerde samenwerking tussen privébedrijven en onderwijsinstellingen op te zetten om studenten te voorzien in goede begeleiding naar het arbeidscircuit? Bestaan er hiervoor al proefprojecten of praktijkvoorbeelden?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik zou de 'prangende' vraag naar coaching een beetje willen relativeren. Ik denk dat het logisch is dat jongeren de overstap naar de arbeidsmarkt liefst zo vlot mogelijk laten verlopen en liefst zo veel mogelijk zelf de touwtjes in handen houden. Met die overstap is altijd ook enige onzekerheid gemoeid. Het ligt, gelukkig maar, niet vooraf vast waar je terechtkomt na je studies. Er komt nog een proces van onderhandelen aan te pas, over jobinhoud of salaris. Ik kan me voorstellen dat jongeren zich bij elke bijkomende vorm van voorbereiding beter gewapend voelen, maar 100 percent voorspelbaar zal de overstap naar de arbeidsmarkt nooit zijn.

Ik heb niet de indruk dat jongeren daar fel onder lijden. De meesten staan op het einde van hun studies vol-doende sterk in hun schoenen om die stap te zetten, al betekent dat niet dat ze geen handje hulp mogen krijgen, of dat het niet wat meer zou mogen zijn – ik kom daar zo dadelijk op terug. Ik ben dus niet bezig met bijvoorbeeld het werk van de VDAB te relativeren. Maar als u vertrekt vanuit de onderwijsinstellingen, met name deze van het hoger onderwijs, dan denk ik toch niet dat iedereen daarop zit te wachten.

Overigens blijkt uit diezelfde enquête, maar ook uit andere gegevens die we hebben, dat de aansluiting tussen het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt bijzonder vlot verloopt. Afgestudeerden in het hoger onderwijs vinden snel hun eerste job. En ze zijn eigenlijk

best tevreden over de opleiding die ze gehad hebben als voorbereiding op de inschakeling in het beroepsleven. Hoogconjunctuur en krapte op de arbeidsmarkt mogen natuurlijk geen redenen zijn om op het vlak van permanente verbetering van de inzetbaarheid van afgestudeerden, ter plaatse te trappelen.

U vraagt of ik tijdens de voorbije legislatuur maatregelen heb genomen. Nee, ik heb voor het hoger onderwijs geen algemene maatregelen genomen met betrekking tot de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Dat is ook moeilijk op algemene schaal te organiseren. Dat belet natuurlijk niet dat de hogescholen en de universiteiten zelf initiatieven kunnen nemen om hun afgestudeerden voor te bereiden op de overstap naar het bedrijfsleven. En ze doen dat ook, vaak samen met het afnemend veld.

Uit een snelle bevraging van de hogescholen en universiteiten haal ik de volgende initiatieven: alle instellingen begeleiden hun studenten bij het afstuderen; dit betreft dan vooral het al of niet verder studeren, doctoreren, de beroepskeuze, sollicitatietrainingen. Ik hoor ook over de organisatie van jobdagen en jobbeurzen met soms tot meer dan 200 bedrijven. Soms organiseren instellingen afzonderlijke masterbeurzen. Ze organiseren bedrijfsbezoeken en casestudies, projecten en eindwerken in samenwerking met bedrijfsleven. Er zijn websites met vacatures en stageplaatsen en plaatsingsdiensten. Er is ook meer en meer aandacht voor jobs in het buitenland.

Er zijn uiteraard ook de stages, als instrument bij uitstek om jongeren tijdens hun studies vertrouwd te maken met de job of jobs die ze later misschien zullen uitoefenen en met alles wat daarbij komt kijken. Als minister, ook bevoegd voor het afnemende veld van de lerarenopleiding, heb ik heel veel aandacht gegeven aan het versterken van de praktijkcomponent in die opleiding.

U vraagt hoe ik sta tegenover het idee om een gestructureerde samenwerking tussen privébedrijven en onderwijsinstellingen op te zetten om studenten te voorzien in goede begeleiding naar het arbeidscircuit. Ik denk dat het altijd beter kan. Ik zal het rapport van Manpower Belgium onder de aandacht van de universiteiten en de hogescholen brengen, zodat ze hun inspanningen inzake aansluiting met de arbeidsmarkt zo mogelijk nog beter kunnen richten.

Ik wil ook nog zeggen dat 'employability', inzetbaarheid van hogere opgeleiden, als zodanig een centraal aandachtspunt zal zijn in de Bologna 2020-strategie. Mijn Luxemburgse collega organiseert daarover volgende maand een internationaal seminarie.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik ben blij dat u uw betoog eindigt met te zeggen dat u het

rapport van Manpower zult overmaken aan de instellingen en dat u erkent dat het voor de toekomst een aandachtspunt moet zijn. Mensen die afstuderen aan een instelling in het hoger onderwijs, leren van alles en nog wat, maar ze leren niet hoe ze moeten solliciteren. Ik hoor van de bedrijven dat afgestudeerden vaak geen fatsoenlijk cv of motivatiebrief kunnen schrijven. Ik denk dat daar toch iets meer aandacht naartoe kan gaan zodat ze hun kansen op de arbeidsmarkt nog kunnen verbeteren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de talenkennis van afgestudeerden

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de geringe toename van de geletterdheid in de laatste jaren van het beroepssecundair onderwijs (bso) en het taalbeleid in de scholen

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, 'Jongeren en hun eerste job' is blijkbaar een interessante studie van Manpower Professional want er worden veel vragen uit gesteld.

Ik wil ingaan op het thema van de talenkennis. Uit deze studie blijkt dat slechts 52 percent van de laatstejaarsstudenten en 62 percent van de starters, ervan overtuigd is dat hun talenkennis beantwoordt aan de verwachtingen van de bedrijven, hoewel de jongeren heel goed beseffen dat een goede kennis van de tweede landstaal – Frans of Nederlands – onontbeerlijk is in de Belgische economische context. Voor Engels is dat respectievelijk 83 percent van de studenten en 89 percent van de starters. Volgens mij zijn dat toch verontwaardigende cijfers.

Worden er in het algemeen initiatieven genomen om jongeren beter voor te bereiden op het bedrijfsleven? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet? Hebt u een verklaring voor het fenomeen van de achteruitgang van de vreemdetalenkennis in het algemeen bij afgestudeerden? Zo ja, welke is die? Als ik me niet vergis, was dat vroeger niet zo problematisch.

Erkent de minister dat de schoolse talenkennis onvoldoende is om te kunnen voldoen aan de hoge eisen

inzake talenkennis die de bedrijven, waaronder de multinationale ondernemingen, aan onze samenleving stellen?

Werd het leerprogramma voor de verschillende taalvakken al eens geëvalueerd en bijgesteld om tegemoet te komen aan de hedendaagse praktische eisen op het vlak van talenkennis? Zo ja, met welke bevindingen? Zo neen, waarom niet?

Stelt de minister structurele maatregelen in het vooruitzicht om jongeren in de toekomst beter voor te bereiden en beter te wapenen inzake talenkennis, zodat zij op een vlotte manier de overstap naar het bedrijfsleven kunnen maken?

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, onlangs is er een onderzoek van de K.U.Leuven verschenen dat aan toont dat er een probleem is met de kennis van de Nederlandse taal bij heel wat bso-studenten en dat de groei van die geletterdheid niet toeneemt tussen het derde en zesde jaar van het middelbaar onderwijs.

Uit het PISA-onderzoek weten we dat heel wat leerlingen in het Vlaamse beroepsonderwijs het niet goed doen op het gebied van de kennis van de Nederlandse taal, in vergelijking met de andere onderwijsvormen en de omliggende landen. We hebben het PISA-onderzoek niet nodig om dit te ondersteunen. Ik merk dat ook als ik met jongeren uit het bso praat. Voor alle duidelijkheid: ik heb het niet enkel over allochtone jongeren maar ook over jongeren die opgegroeid zijn in een taalarm milieu.

Taalvaardigheid is een heel belangrijke factor voor de kans op tewerkstelling, en dit geldt voor alle beroepssectoren. De onderzoekers concluderen dan ook dat directe acties om aan deze geringe geletterdheid in het bso te verhelpen, zich opdringen. Zij denken hierbij in de eerste plaats aan een verdere integratie van geletterdheidsstimulering in de beroepsopleiding zelf en bijvoorbeeld niet aan bijkomende aparte schrijf- en leeslessen.

Omdat dit onderzoek opnieuw raakt aan het fundamenteel probleem van de versterking van de algemene vorming in het beroeps- en technisch onderwijs en het verschil bij de ontwikkeling van dit soort basisvaardigheden tussen de verschillende onderwijsvormen, zou ik graag enkele vragen stellen.

Algemeen kunnen we zeggen dat vroeger een dt-fout niet alleen in de les Nederlands, maar ook in andere vakken afgestraft werd. Ik vond dat een goede zaak. Ik let zelf heel fel op mijn dt-fouten, maar ik merk dat dat bij velen niet meer het geval is. Leerkrachten bevestigen dat die methode werkt. Er worden dan vaak bijna geen dt-fouten gemaakt en vooral wordt leerlingen aangeleerd

om bewuster om te gaan met taal, wat niet overbodig is in tijden van sms- en chatverkeer.

Hoewel een aantal scholen de laatste jaren explicieter de nadruk zijn gaan leggen op het taalgebruik van leerlingen en leerkrachten in alle vakken, spreken veel mensen die met onderwijs te maken hebben, over een achteruitgang. Kunt u deze trend bevestigen?

De gerichte acties die de onderzoekers voorstaan, veronderstellen een betere integratie van de algemene vorming in de praktijk- en technische richtingen. Zij benadrukken de nood aan een versterkt vakoverschrijdend taalbeleid in de beroepsgeoriënteerde richtingen. Welke inspanningen zijn in die zin gepland of lopende? Een integratie van de taalstimulering in de beroepsopleiding zoals we die nu kennen en een versterking van de algemene vorming, klinkt allemaal wel evident, maar in de praktijk lijkt me dat een moeilijke opdracht zonder dat we tegelijkertijd raken aan enkele structurele kenmerken van ons onderwijssysteem.

Samengevat, de eindtermen op zich lijken me niet het probleem, maar door de negatieve studiekeuze, het watervalprincipe, het verschil in maatschappelijke waardering tussen bso, tso, kso en aso, zijn er in de praktijk vaak wel verschillen bij de effectieve realisatie van de eindtermen. Denkt u dat om de doelstelling inzake taalvaardigheid effectief te realiseren, een structurele hervorming van ons secundair onderwijslandschap nodig is? Wat gaan we doen om niet alleen in het maatschappelijk beeld, maar ook in de inhoudelijke leerdoelstellingen inzake basiskennis en -vaardigheden de schotten tussen de verschillende onderwijsvormen weg te nemen? Welke aanzetten worden hiertoe gegeven door het onderwijsveld zelf?

Hoewel het moet van Europa, is het aanleren van ten minste twee vreemde talen in het Vlaams beroepssecundair onderwijs, zeker geen vaste regel. Op basis van het onderzoek van de K.U.Leuven zou je kunnen stellen dat het leren van vreemde talen ook niet echt een prioriteit is, omdat de Nederlandstalige geletterdheid vaak ondermaats is. Ik zou dat toch willen omdraaien: zijn er indicaties dat het ontbreken van vreemde talen in de beroepsopleidingen de taalgevoeligheid in het algemeen ondermijnt en bijgevolg ook de zwakke kennis van het Nederlands versterkt? Hoeveel staat men met het invoegen van een zelfredzaamheidspakket Engels en Frans in het lesprogramma, met als doel dat elke leerling in het secundair onderwijs functioneel zijn plan leert te trekken waar deze wereldtalen gebruikt worden?

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, u kent mijn gevoeligheid voor taal en taligheid. Het moet me toch wel

van het hart – en de minister heeft daar ook al een lans voor gebroken – dat het Nederlands als instructietaal heel belangrijk is in ons leerplichtonderwijs. Het is het instrument bij uitstek om aan democratisering te doen en om de kansengroepen en de allochtone kinderen vooruit te helpen in ons onderwijs.

Anderzijds bereiken ons allemaal, denk ik, toch berichten over leraarskamers waar een schabouwelijke variant van het Nederlands wordt gesproken: een tussentaal, of zelfs het plaatselijke dialect. Pas op: ik ben een groot voorstander van de dialecten, maar ze horen niet thuis in ons onderwijs. Ik wil in deze commissie voor Onderwijs, en ik weet dat de minister ter zake zeker een partner is, een lans breken voor het echt promoten van het Nederlands als instructietaal, en niet voor een terugvallen op het plaatselijke dialect, en zeker al niet op de tussentaal. Dat is immers echt wel terug naar af.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik denk dat we hier misschien ongewild zijn terechtgekomen in het debat over kennen versus kunnen en vaardigheden ten opzichte van kennis. Dat is al vaak aangehaald in deze commissie. Ik herinner me dat we hier in 2006-2007 meermaals vragen over hebben gesteld. Toen zijn er meer specifiek ook vragen gesteld over de evolutie en de achteruitgang van de kennis van het Frans. U hebt me toen een zeer uitgebreid en zeer gedetailleerd antwoord gegeven. Heel kort samengevat kwam de teneur van uw antwoord erop neer dat u vond nog niet voldoende te weten en nog meer gegevens nodig te hebben alvorens u beleidsmatig kon beslissen of u al dan niet zou ingrijpen. U wou niet overhaast te werk gaan.

Nu, tweeëneenhalf jaar later, duiken hier bijna dezelfde vragen opnieuw op als die van mij toen. We mogen dus toch wel spreken van een tendens. Ik stel dus opnieuw de vraag in welke beleidsmaatregelen u voorziet om die tendens van een verminderde kennis van talen, zowel het Nederlands als vreemde talen, te keren.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik ben het eens met de strekking van het betoog van de laatste twee sprekers, en vooral dan dat van de heer De Cock. De vragen worden wel specifiek gericht tot het secundair onderwijs, maar ik kan me niet van de indruk ontdoen dat het startschot eigenlijk toch wel moet worden gegeven in het basisonderwijs. Daar moeten kinderen echt de smaak van de taal te pakken krijgen. Daar moet die standaardtaal, die schooltaal echt toegankelijk zijn voor alle kinderen. Er moeten zeer strakke maatregelen worden genomen om dat echt te bevorderen.

Ik steun ook de minister waar hij dat reeds heeft onderstreept in zijn talennota. Dat moet echter misschien ook

zijn vervolg krijgen in het nemen van een aantal heel duidelijke structurele maatregelen. Maar misschien zegt u dat wel in uw antwoord, mijnheer de minister.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik stel voor dat ik niet antwoord op de eerste vraag van mevrouw Demeulenaere, maar verwijs naar de gedachtewisseling met mevrouw Libert. Dat gaat namelijk over hetzelfde, namelijk de voorbereiding op het bedrijfsleven.

Wat de andere vragen betreft, wil ik om te beginnen bevestigen dat ik taal bijzonder belangrijk vind in mijn onderwijsbeleid, en in de samenleving in haar geheel trouwens ook. Zeer kort samengevat: ik vind dat we de lat voor talen hoger moeten leggen. Dat is mijn diepe overtuiging. Ik kom daar zo dadelijk nog op terug.

In mijn eerste antwoorden ga ik wel wat nuances aanbrengen. De enquête die de aanleiding heeft gevormd tot de vragen van mevrouw Demeulenaere, leidt immers veeleer tot wat nuance. Op basis van de enquête kunnen we bijvoorbeeld niet zeggen dat de talenkennis van de afgestudeerden erop achteruitgaat. Ruim 85 percent van de studenten vindt dat de kennis van het Engels wel voldoet aan de verwachtingen van het bedrijfsleven. Het gewicht en de diversiteit van de taalvakken in de niet-taalrichtingen is de jongste jaren eigenlijk ook toegenomen, vooral in studiegebieden als bedrijfskunde en handelswetenschappen, toegepaste economische wetenschappen, industriële wetenschappen en ingenieurswetenschappen, maar ook in de rechten en de sociale wetenschappen. Dat nuanceert dus de probleemstelling.

Wel denk ik dat de grotere diversiteit aan talen die zo tot stand is gekomen in deze opleidingen, misschien ten nadele van de kennis van het Frans is gegaan, al staat Frans in de richtingen bedrijfskunde en handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen doorgaans wel nog altijd op het programma.

Ik wil ook nog het volgende meegeven. Gevraagd naar een eerste reactie op het rapport, rapporteerde een universiteit dat ze de inhoud van de taalvakken in haar opleidingen aan vertegenwoordigers van het bedrijfsleven had voorgelegd, met de vraag of het aanbod overeenkwam met de noden. Die vraag werd positief beantwoord. Nog los van dat resultaat vind ik het van een goede ingesteldheid getuigen dat instellingen de opleidingsinhouden bespreken met de afnemende sector.

Ik ga de derde en de laatste vraag van mevrouw Demeulenaere samen beantwoorden. De stelling dat de schoolse talenkennis niet zou voldoen aan de eisen van

het bedrijfsleven, lijkt me niet te worden bevestigd door de enquête. Toch is het verbeteren van de kennis van het Nederlands én van vreemde talen wel een prioriteit in mijn beleid. De Europese Unie vraagt dat iedereen aan het einde van het leerplichtonderwijs zijn moedertaal en twee andere talen kan spreken. Zoals ik dat in mijn talenbeleidsnota heb uiteengezet, zullen we het curriculum van het secundair onderwijs daaraan aanpassen. Mevrouw Michiels heeft gevraagd of we de voorbije tweeënhalve jaar naar conclusies zijn toegegroeid. Dat is ook het geval: we zijn onder meer naar die conclusie toegegroeid, en we zullen die ook implementeren, hopelijk met uw steun.

Er werd me gevraagd of het leerprogramma voor de diverse taalvakken al eens werd geëvalueerd en bijgesteld, en met welke bevindingen. Recentelijk hebben we ervoor gekozen om de eindtermen voor Nederlands, maar ook voor moderne vreemde talen, aan te passen. Dat wil zeggen dat we taalbeschouwing, dus de taalstructurele elementen, en taalvaardigheid in een correcte verhouding ten opzichte van elkaar willen positioneren. We hebben twee benen nodig om te stappen, laat staan om te lopen. Zowel het taalstructurele als de taalvaardigheid is bijzonder belangrijk. Dat is mijn diepe overtuiging. Dat debat hebben we hier inderdaad al enkele keren gehad. Ik vind dat de nieuwe eindtermen ter zake zeer grote klaarheid moeten scheppen.

We hebben de eindtermen moderne vreemde talen ook gekoppeld aan de niveaus van het Europees Referentiekader voor de Talen, zodat we op een heel doorzichtige wijze duidelijk maken hoe hoog we in dit land de lat leggen, en hoe dat zich verhoudt tot de Europese lat.

Voor Frans hebben we ondertussen ingezet op nascholing, bijvoorbeeld met betrekking tot de overgang tussen basis- en secundair onderwijs. Ook hebben we met de Franse Gemeenschap een kader gecreëerd voor veel meer uitwisseling van taalleraars. Dat lijkt me ook goed te zijn voor ons talenonderwijs. Naarmate leerplannen volgen op de ontwikkelde eindtermen – die zich nu bevinden in de fase van goedkeuring door de Vlaamse Regering en later ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement zullen worden overgemaakt – zullen implementatieprocessen ervoor zorgen dat ons talenonderwijs nauw aansluit bij de maatschappelijke noden en bij de doelstellingen van de Europese Unie. Doordat we stilaan werken met beroepscompetentieprofielen als ijkpunten van opleidingen op het beroepsgerichte vlak, ben ik er zeker van dat ook taalnoden aan bod komen, op het juiste niveau en inspeliend op de juiste noden.

In het hoger onderwijs is er geen afzonderlijke evaluatie van de vakken van leerprogramma's. Er is een systeem van interne en externe kwaliteitszorg van de diverse opleidingen als geheel. De relatie met de beroepspraktijk komt aan bod bij meerdere facetten, aan de hand waarvan

de kwaliteit van opleidingen wordt beoordeeld. Ten eerste moet het programma aantoonbare verbanden hebben met de actuele beroepspraktijk. Ten tweede moet bij het facet van het personeel het onderwijs in de professionele opleidingen voor een belangrijk deel worden verzorgd door personeel dat de verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk of eventueel de kunstpraktijk. Ten derde moeten bij de interne kwaliteitszorg medewerkers van de afnemende beroepensector van een opleiding actief betrokken zijn.

Ik kom dan tot de vragen van mevrouw Tamsamani. Mevrouw Tamsamani, net als u zijn we bezorgd over het niveau van de taalbeheersing van het Nederlands, zowel in het leerplichtonderwijs als in het hoger onderwijs. Die bezorgdheid blijkt uit toetsafnames en remediërsacties die in het hoger onderwijs gebeuren. De lerarenopleidingen wijzen me in het bijzonder op een gebrek aan basisvaardigheden Nederlands bij hun eerstejaarsstudenten. Heel wat lerarenopleidingen doen er veel aan om dat bij te spijkeren.

Uit onze eigen peilingen kunnen we voorlopig niet afleiden dat er een achteruitgang zou zijn wat het lager onderwijs betreft. Bijna 90 procent van de leerlingen bereikte in 2007 de eindtermen luisteren en lezen. Dat is een hoog percentage en het is hetzelfde percentage als voor lezen in 2002. We zouden dus kunnen zeggen dat er sprake is van een positieve continuïteit. Het is wel zo dat bepaalde groepen zwakker presteren dan andere. Het gaat met name over anderstalige leerlingen en leerlingen met een zwakke sociaaleconomische thuissituatie, of over een combinatie van de beide. Het zijn leerlingen die vaak al vroeg in hun schoolloopbaan vertraging hebben opgelopen. De onderwijstaal die we hanteren, geeft blijk van een mate van abstractheid die we waarschijnlijk wat onderschatten.

Uit de peiling naar informatieverwerving en -verwerking in de eerste graad van het secundair onderwijs in de A-stroom in 2007 is wel gebleken dat tabellen en grafieken lezen niet voor de hand ligt voor alle leerlingen. Slechts 50 procent bereikt die eindtermen. Ik durf niet te zeggen of het hier gaat over een positieve of een negatieve trend: het is immers de eerste maal dat we die peiling afnemen. Het is echter geen goed resultaat.

Wat de analyse van de beginsituatie in het eerste leerjaar B betreft, waarvan het onderzoek werd afgerond in 2007 en waarvoor we straks resultaten krijgen aan het einde van de B-stroom in juni 2008, springt op het vlak van begrip lezen vooral de enorme heterogeniteit met een langgerekte staartgroep in het oog. Ook hier is anderstaligheid thuis een factor die sterk werkt. Trendgegevens zijn dus nog niet beschikbaar, maar dat er een taalproblematiek is bij een grote groep leerlingen in de B-stroom is overduidelijk.

Bij uw tweede vraag hebt u verwezen naar een sterk vakoverschrijdend taalbeleid in beroepsgeoriënteerde richtingen. Ik ben het daar helemaal mee eens. In de talenbeleidsnota werd aangekondigd dat een talenbeleid in alle scholen zou worden verplicht. Dat geldt in alle scholen, dus ook in scholen met beroepsgerichte studierichtingen. Dat is een maatregel die we hebben genomen. Het talenbeleid van een school nagaan, maakt nu deel uit van de doorlichting door de inspectie. Natuurlijk geldt ter zake de autonomie van het onderwijs. Scholen zullen zelf de modaliteiten van hun eigen taalbeleid uitwerken, maar we controleren dat in de doorlichting.

Een talenbeleid opzetten vraagt van scholen in algemene zin beleidsvoerend vermogen, maar ook een specifieke deskundigheid op het vlak van Nederlands als instructietaal. Dat is ook de kern van de prioritaire nascholing die op initiatief van de overheid vorig schooljaar en dit schooljaar wordt georganiseerd voor het secundair onderwijs. Een school kan zich voor die nascholing inschrijven, maar kan natuurlijk ook een beroep doen op de pedagogische begeleiding om haar zeker in een eerste fase van de ontwikkeling van een talenbeleid bij te staan. Iedereen die in de school in contact komt met leerlingen, is mee verantwoordelijk voor de taalbeheersing van de leerlingen: ook de directeur, de secretariatsmedewerker en de CLB-medewerker, en uiteraard ook de leraar. Ik herhaal dat voortdurend: elke leraar is een rolmodel bij uitstek. Hij moet ook bezig zijn met het versterken van taalcompetenties.

Om die reden hebben we de versterking van de taalcompetenties in de herziene basiscompetenties van de leraren uitdrukkelijk voor alle leraren laten gelden. We willen zo de uitspraak dat elke leraar een taalleraar is, herwaarderden. Daar vallen dus ook de leraren van technische en praktijkvakken onder. Dat is een belangrijke taak voor lerarenopleidingen in het volwassenenonderwijs. Het gaat niet alleen over taalvaardigheid in het Nederlands zelf, maar ook en vooral over het gebruik van taal als didactisch instrument. Naarmate een leraar dat instrument beter beheerst en beter kan hanteren, geeft hij beter les, en staat hij op het vlak van taal beter model voor zijn leerlingen. Dat houdt een afstemming en een samenwerking in tussen de leraren van algemene vakken en de leraren van de richtingsvakken, zeker als dat geen taalvakken zijn.

Het kan niet de bedoeling zijn dat, om te slagen in een opleiding voor bakker of metselaar, taal doorslaggevend wordt. Ik bedoel daarmee dat de geëigende didactiek en de gevraagde competenties voor het betrokken vak richtinggevend blijven of, misschien beter, niet ondergesneeuwd mogen raken in een eventueel te sterk doorgedreven talige didactische aanpak.

In een recente publicatie van de Nederlandse Taalunie 'Aan het werk!' wordt een analyse gemaakt van en

worden adviezen geformuleerd in verband met de functionele leesvaardigheid van leerlingen tussen tien en achttien jaar met betrekking tot begrijpend en studerend lezen. Enerzijds heerst er bezorgdheid over het taalmateriaal dat leerlingen aangeboden krijgen. Dat is lang niet altijd afgestemd op het ontwikkelingsniveau en de taalbeheersing van de leerlingen. Anderzijds zou in het secundair onderwijs lezen als middel voor informatieverwerving worden afgebouwd ten voordele van mondeling overgedragen informatie. Deze bezorgdheid is terecht. Er is dus werk aan de winkel. Ook uitgeverijen dragen daarin een grote verantwoordelijkheid. Tot slot wil ik ten overvloede verwijzen naar het GOK-beleid. Ook daar is taal belangrijk.

Wat plannen we nog? Gisteren vond de conferentie over de peiling Nederlands in het lager onderwijs plaats. Onze aandacht ging vooral naar de leerlingengroepen die de eindtermen niet of minder goed haalden. Zoals ik daarnet al zei in mijn antwoord op de vraag van mevrouw Demeulenaere, zullen we het Vlaams Parlement een voorstel voorleggen tot herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen Nederlands op het vlak van taalbeschouwing, voor het lager onderwijs, de eerste graad A-stroom en de B-stroom.

Vanaf 2009 komt er alvast een taalactie gericht op de lerarenopleidingen met als thema 'taalbeleid Nederlands'. De expertisenetwerken van de associaties, de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), het platform van lerarenopleiders in het volwassenenonderwijs, de lerarenverenigingen Nederlands zegden allen hun medewerking toe.

In 2010 wordt een peiling Nederlands afgenomen op het einde van het secundair onderwijs in de derde graad. In 2013 staat een peiling informatieverwerving en -verwerking in het zesde jaar van het bso op de rol. Ook daarin worden enkele eindtermen over functionele taalvaardigheid opgenomen. De resultaten van deze peilingen zullen ons steeds weer informatie bieden over eventueel te nemen maatregelen.

Uit mijn antwoord op vraag twee kunt u afleiden dat nu, vandaag en morgen, al heel wat werk gedaan kan worden voor de versterking van de taalbeheersing van alle jongeren, en van de bso-jongere in het bijzonder. Er bestaat al een heel kader voor, en er werden al heel wat maatregelen gelanceerd. De eindtermen zijn inderdaad een probaat middel om te sturen. Een structurele hervorming is dus geen voorwaarde om aan deze taaldoelstelling te werken. Dat is misschien veeleer een excuus om er niet aan te beginnen. Wel is het uiteraard zo dat het watervalprincipe en het verschil in maatschappelijke waardering tussen de onderwijsvormen de positie van het bso in het algemeen en van de bso-leerling niet vergemakkelijken. Het probleem waarbij

jongeren van dezelfde leeftijd met zeer grote verschillen in aanleg en belangstelling het best gepaste onderwijs krijgen, leidt altijd tot structurele ingrepen die we natuurlijk haalbaar moeten maken, los van de wenselijkheid. Het werken met onderwijsvormen zoals dat nu het geval is, is één mogelijkheid. Maar uiteraard kunnen we het ook structureel anders bekijken.

Ik wil niet vooruit lopen op het werk van een commissie die ik aan het werk heb gezet, en waaraan ik heb gevraagd om tegen het einde van de regeerperiode een soort visie te ontwikkelen over de wenselijke structuur van het secundair onderwijs. Op basis van een goed doordachte inbreng kan de volgende regering dan nadenken over de wijze waarop in de volgende legislatuur een niveaudecreet over het secundair onderwijs tot stand kan worden gebracht.

Wat Nederlands en moderne vreemde talen betreft, heb ik al vaker gezegd dat het niet om het een of het ander gaat, maar om allebei. Toch is, zoals u opmerkt, ook hier voorzichtigheid geboden in het bso. De specifieke situatie van het bso kwam al ter sprake in de antwoorden die ik op 11 oktober 2007 gaf aan mevrouw Demeulenaere en op 26 juni 2008 aan de heer Delva. De klemtoon ligt nu op de relatie tussen Nederlands en Frans of Engels. De vraag van Europa om twee moderne vreemde talen te leren, beantwoorden we voor het bso positief, maar ook genuanceerd. Het is genuanceerd, want we kiezen voor één moderne taal, en positief, want we doen dat niet alleen omdat het moet, maar omdat we geloven dat ook de bso-jongere moderne vreemde talen nodig heeft. Denk maar aan de plaats van het Engels op het wereldomvattende internet. Ook de positie van deze jongere op de arbeidsmarkt en dus zijn slaagkansen in de arbeidswereld worden vergroot door meertaligheid.

Er zijn momenteel heel wat studiegebieden in het bso die in hun curriculum reeds Frans of Engels hebben in het specifieke gedeelte dat eigen is aan de studierichting. Bovendien bieden sommige bso-scholen al lang een tweede taal aan als keuzevak. Ook hebben heel wat bso-leerlingen elders – en dan vaak heel functioneel – competenties in Engels of Frans verworven. Vooral het Engels is ook voor hen een lingua franca. Maar de vraag is terecht. We moeten niet van nul beginnen, maar er zijn studierichtingen waarin nu geen Frans of Engels wordt gegeven in bepaalde scholen.

De eindtermen zelf gaan in op 1 september 2010 voor de tweede graad bso en op 1 september 2012 voor de derde graad bso. Ook hier zal afstemming en samenwerking heel belangrijk zijn. Naarmate een taalbeleid voor Nederlands sterker staat, en naarmate het overkoepelende talenbeleid voor alle talen in de school een groter draagvlak heeft, zal er meer afstemming en samenwerking zijn. En dan zullen alle talen elkaar versterken. Het is immers ook algemeen geweten dat een volgende taal leren gemakkelijker wordt

naarmate men er meer kent. Maar dat veronderstelt op de eerste plaats dat die eerste taal goed gekend is. Zoals ik al ten overvloede heb gezegd, is dat de verantwoordelijkheid van het hele schoolteam.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord, hoewel ik tot mijn spijt toch nog een bemerking moet maken. Ik heb zelf sollicitatiegesprekken in bedrijven afgenomen voor taalvaardigheid en vreemde talen. Ik moet u zeggen dat de kennis van het Frans en het Engels om te wenen was. Die noodkreet hoor ik ook bij veel bedrijven.

Vroeger volstond een bacheloropleiding en nu moet men al een diploma van master hebben om te slagen voor dezelfde testen. Dat is toch wel een groot verschil met vroeger. Ik vraag me echt af wat de oorzaak is en hoe dat mogelijk is. De vragen zijn net dezelfde. Het gesprek wordt op net dezelfde manier gevoerd. Het gaat over de dagelijkse dingen, over hobby's. Er moet toch een verschil zijn. Die persoonlijke vaststelling hoor ik ook bij bedrijven. En, zoals u weet, is taalkennis een van mijn dada's geworden.

Ik vind het wel heel fijn dat u zeer positief staat ten opzichte van het leren van vreemde talen. Dat maakt mij goed geluimd. Ik denk dat u zeker geen probleem zult hebben met het voorstel van decreet over meertaligheid dat ik met de collega's van mijn fractie zal voorleggen in deze commissie.

In uw laatste opmerking stelt u dat een vreemde taal pas goed kan worden aangeleerd als de eigen taal goed gekend is. Ik vrees dat ik het daar niet mee eens kan zijn. De afgelopen weken heb ik een aantal immersiescholen in Wallonië bezocht. Kinderen van vier à vijf jaar worden daar volledig ondergedompeld in de vreemde taal. Ik heb alle leerjaren bezocht. Ik heb er jongeren van vijftien à zestien jaar gezien. *(Opmerkingen van minister Frank Vandenbroucke)*

Het eerste immersieonderwijs is gestart in Frasnès. De kinderen zijn er begonnen toen ze vier à vijf jaar waren en in de tweede kleuterklas zaten. De oudsten zijn nu zeventien jaar en zitten in het vijfde middelbaar. Vanaf de eerste les worden ze niet meer aangesproken in hun moedertaal, het Frans. Ze krijgen een volledig taalbad in het Nederlands. Er wordt geen enkel woord Frans gesproken, tenzij het gaat over het uiten van gevoelens. Als een kind echt verdrietig is, dan wordt het apart genomen en wordt de moedertaal gebruikt.

Die kinderen kennen hun moedertaal ook nog niet in het detail. Als ik echter zie hoe ze omgaan met de tweede taal, dan denk ik niet dat het nodig is dat ze de

moedertaal perfect moeten kennen vooraleer ze een andere taal kunnen aanleren. Op dat punt ben ik het niet met u eens.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb dat ook niet zo gezegd.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Dat was toch wel uw conclusie.

Minister Frank Vandenbroucke: Als je een vreemde taal goed en grondig wilt leren, dan moet je om te beginnen je eigen taal ook goed en grondig kennen.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Dat is niet waar. Mijn voorbeeld bewijst net het tegenovergestelde.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk dat u heel alleen staat met die mening, eerlijk gezegd. Functionele taalvaardigheid is iets anders. Ik ken kinderen van vijf en zes jaar die zeer goed twee talen spreken met mij, die zijn heel taalvaardig. Maar de vraag is of die kinderen, als ze achttien jaar zijn, in staat zullen zijn te doen wat u vraagt, namelijk de structuur van de taal kennen, geen dt-fouten maken en geen fouten in het Frans, bijvoorbeeld niet mangez schrijven als het manger moet zijn. Daarvoor moet je de taal goed kennen en ook je eigen moedertaal goed kennen. Dat ontkennen, lijkt me een beetje vreemd. Iets anders is dat kinderen soms heel vlot kunnen communiceren in twee talen.

Mevrouw Stern Demeulenaere: U moet die testen echt eens bekijken. Die leerlingen scoren even goed als iemand die volledig het gewone onderwijs volgt en ze maken ook geen fouten, zoals dt-fouten, ook niet in hun eigen moedertaal, het Frans. Als ik me niet vergis, werden die leerlingen getest en haalden ze zelfs de beste resultaten van heel Wallonië, ook op hun eigen moedertaal.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben daar uitermate sceptisch over. Het immersiebeleid in Franstalig België is een beweging van onderuit die veel te maken heeft met publiciteit van scholen en waar het beleid achterloopt, niet voor. Ik heb niet de indruk dat ze dat daar systematisch aan het opvolgen zijn.

Het kan zijn dat dit in een aantal scholen heel goed loopt. Het punt is niet dat individuele kinderen in staat zijn om dat zeer goed te doen. Individuele kinderen kunnen in staat zijn om dat zeer goed te doen, dat hangt af van hun talent en van hun thuissituatie. Als u zegt dat u in een doorsnee-school in Vlaanderen in staat bent om de kinderen de helft van de tijd in het Nederlands les te laten geven en de andere helft bijvoorbeeld in het Frans of Engels, en dat dit geen enkel probleem geeft, dan denk ik dat u het verkeerd voor hebt, tenminste voor heel wat kinderen die voor ons en ook voor u belangrijk zijn. Dat is gewoon niet juist.

Ik ben niet bereid de toekomst van kinderen op te offeren aan zo'n geloof. Er is ook geen enkel wetenschappelijk onderzoek dat dat staft. Ik heb toevallig zelf tamelijk veel ervaring met meertaligheid van kinderen. Ik heb al poppenkast gespeeld in twee talen met kinderen. Dat gaat heel goed met sommige kinderen. Maar er is wel een verschil tussen dat en de vraag of je er voor een miljoen kinderen en leerlingen in Vlaanderen goed aan zou doen om ze de helft van de tijd in het Nederlands en de helft van de tijd in een andere taal les te laten krijgen. Dat is een catastrofe. Ik zou graag hebben dat men dat onderscheid maakt.

De voorzitter: Mevrouw Temsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Temsamani: Mijnheer de minister, ik dank u voor het zeer uitvoerige antwoord. Ik ben heel blij dat u voor wat betreft de kennis van het Nederlands niet alleen in het beroepssecundair onderwijs, maar overal de lat hoog blijft leggen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, ik ben blij u te horen zeggen dat men intussen naar conclusies is gegroeid en dat de eindtermen zullen worden aangepast, in de zin dat er wel degelijk een juiste verhouding zal komen tussen die twee benen waarover u spreekt. U hebt de hoop uitgesproken dat wij, als die hier moeten worden bekrachtigd, die zouden steunen. We zullen dat uiteraard zorgvuldig nagaan, en als die effectief tegemoetkomen aan de vragen en de opmerkingen die ik namens mijn fractie heb verwoord, dan zullen we die uiteraard steunen.

In de discussie tussen u en mevrouw Demeulenaere geef ik u gelijk, mijnheer de minister. Ik denk dat ons Vlaams onderwijs juist aantoonde dat immersie niet werkt voor alle kinderen. Als we het hebben over kinderen die thuis een andere taal spreken en die het in ons onderwijs zo moeilijk hebben om met dat Nederlands verder te gaan, is dat een zeer doorslaggevend bewijs dat het niet werkt voor alle kinderen. Het kan uiteraard werken voor sommige kinderen, dat zal ik niet ontkennen, maar niet voor alle kinderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de erkenning van Nederlandse diploma's

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, volgens de Universiteit Maastricht (UM) worden heel wat studenten met problemen geconfronteerd als zij hun Nederlands diploma in België willen laten erkennen. De universiteit stelt dat, ondanks de verschillende internationale en onderlinge afspraken, veel Belgische werkgevers Nederlandse diploma's nog eens extra laten controleren door drie Vlaamse universiteiten, die bovendien met verschillende adviezen komen. Begin oktober had de Maastrichtse universiteit een onderhoud gepland met de Vlaamse overheid waar de problemen bij de erkenning van diploma's door overheidswerkgevers zouden worden aangekaart.

Mijnheer de minister, in een antwoord op mijn schriftelijke vraag in verband met de erkenning van buitenlandse diploma's en de knelpunten stelde u dat er met het oog op een vereenvoudiging van de procedures inzake diplomagelijkschakeling onder meer een precedentensysteem werd ontwikkeld. Uit het antwoord blijkt ook dat een op de drie aanvragen uit Nederland komt. Men zou dan ook verwachten dat de procedures bekend zijn en dat de erkenning bijgevolg vlot kan verlopen.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van deze problematiek en is de kritiek volgens u terecht? Kunt u dit kort toelichten? De Universiteit Maastricht verwijst naar verschillende internationale en onderlinge afspraken. Over welke afspraken gaat het en worden die voldoende nageleefd? Was u betrokken bij het overleg in oktober? Mogen we hier concrete resultaten van verwachten? Zo ja, welke? Ondanks het precedentensysteem zijn er heel wat klachten over de lange procedure bij de erkenning van Nederlandse diploma's. Hoe verklaart u dat, en hoe evalueert u de werking van het precedentensysteem? Acht u bijsturing nodig?

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de minister, recent had ik een schriftelijke vraag ingediend omdat er ook een aanbeveling bestaat van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad over de erkenning van de diploma's binnen de Benelux. Ook daar is gebleken dat er nog heel wat problemen zijn voor de grensoverschrijdende erkenning, zelfs in de Benelux. Normaal volgt er een antwoord op een dergelijke aanbeveling. Dat is hier echter nooit gebeurd. Wat is het probleem? Ligt dat bij ons of bij een van de buurlanden? Ik zie niet in waarom wij problemen zouden hebben om te reageren. Ik weet wel dat er een overeenstemming moet zijn tussen de ministers van de Beneluxlanden. Kunt u me op weg helpen en zeggen waar het grote knelpunt ligt?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Demeulenaere, ik ben niet in staat te antwoorden op uw

vraag over wat de Beneluxraad precies heeft gezegd. Ik weet het niet. Dat is natuurlijk geen excuus.

Ik zou het antwoord willen structureren aan de hand van de vragen van de heer De Craemer. Ik ben inderdaad op de hoogte van de problematiek, al moet gezegd dat die misschien niet helemaal terecht is. Een en ander heb ik dan ook graag laten uitklaren ten aanzien van de Universiteit Maastricht, waarmee op 9 oktober inderdaad een overleg is geweest, én ten aanzien van mijn Nederlandse collega, minister Plasterk, die over deze kwestie ook een vraag heeft gekregen van een van uw collega's in de Nederlandse Tweede Kamer.

Tijdens dat overleg met de delegatie uit Maastricht heeft onze administratie de Vlaamse erkenningsprocedures toegelicht. Er is verduidelijkt dat het niveau van de Nederlandse opleidingen wel degelijk als gelijkwaardig erkend wordt met dat van Vlaamse opleidingen. Voor functies waarbij specifiek naar bepaalde diploma's gevraagd wordt, zoals overheidsfuncties, is voor buitenlandse – en dus ook Nederlandse – diploma's wel nog een gelijkwaardigheid nodig, al moet ook dat genuanceerd worden. Voor bepaalde gereglementeerde beroepen zijn Europese richtlijnen van toepassing die de gelijkwaardigheid niet vereisen. Tijdens het overleg zijn ook een aantal concrete dossiers besproken, zoals dat over mevrouw Van Boxem, waarover in een aantal kranten is bericht, en dat ondertussen positief is afgerond.

We hebben naar aanleiding van dit overleg ook onderzocht hoe we nog beter de internationale afspraken kunnen uitvoeren. Ik denk dan aan de Bolognaverklaring, in het kader waarvan we hier in Vlaanderen bijvoorbeeld werken met diplomasupplementen, en het ECTS-systeem (European Credit Transfer System), maar ook aan de Lisbon Recognition Convention, waarvoor we eind 2006 een instemmingsdecreet goedgekeurd hebben, en aan de Europese richtlijnen voor toegang tot gereglementeerde beroepen, zoals de geactualiseerde richtlijn 2005/36, die we momenteel in Vlaamse regelgeving omzetten.

Specifiek voor Nederlandse diploma's van aldaar geaccrediteerde opleidingen bereidt mijn administratie momenteel een besluit voor waarmee de gelijkwaardigheid met Vlaamse diploma's algemeen geregeld kan worden. Dat moet vermijden dat gediplomeerden individueel nog een aanvraag moeten indienen als hun een bewijs van gelijkwaardigheid wordt gevraagd.

Het precedentensysteem begint toch stilaan zijn vruchten af te werpen. Voor 72 percent van de aanvragen voor Nederlandse diploma's werd een positieve beslissing voor volledige gelijkwaardigheid verleend. 53 percent daarvan was gebaseerd op een precedent. Naarmate meer precedenten in de databank komen, zal dat

percentage uiteraard alleen maar toenemen. Bovendien wordt de precedentendatabank geactualiseerd, zodat ook de niveaugelijkwaardigheden – dit is een algemene gelijkwaardigheid met het niveau van master of bachelor, zonder specificatie van de concrete opleiding – voortaan opgenomen kunnen worden. Dat zal de behandeling van de dossiers nog meer versnellen. Momenteel bedraagt het aantal tijdig behandelde dossiers overigens 95 procent. Voor de procedure van de professionele erkenning, waarbij een conformiteitsattest wordt afgeleverd, bijvoorbeeld voor een in het buitenland behaald diploma van leraar, bedraagt dit percentage zelfs 99,5 procent.

Zo slecht is het dus allemaal niet, maar er is zeker nog werk aan de winkel.

De heer Gino De Craemer: Dank u, mijnheer de minister, voor uw antwoord. Er is blijkbaar overleg geweest en er is verduidelijking gekomen. Dat kan alleen maar positief worden bekeken. Het is belangrijk dat er een besluit is dat de inhoudelijke gelijkwaardigheid van de diploma's beklemtoont. Dat zal de procedure vergemakkelijken. Specifiek met betrekking tot de Nederlandse diploma's is er geen taalprobleem, zijn er geen vertalingen van diploma's nodig en zijn er dus ook geen kosten voor vertalingen. Ook dat kan de procedure minder lang maken.

Verder moet de erkenning van buitenlandse, en dus ook Nederlandse, diploma's worden gekoppeld aan het efficiënte en slagkrachtige EVC-beleid, de erkenning van competenties. Ook daar kan nog een stap voorwaarts worden gezet.

Ik heb nog twee kleine bijvragen. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van april 2008 had u het over een onderzoek naar de mogelijkheid tot inrichting van een uniek elektronisch loket. Hoever staat dit? En hoever staan we met de informatisering van het hele systeem?

Minister Frank Vandenbroucke: Dat weet ik niet. Het lijkt mij veiliger dat ik u een schriftelijk antwoord stuur. Ik zal hier niet improviseren over een timing in dat verband.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over heroriëntering in het hoger onderwijs en het recht op kinderbijslag

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, in het kader van de flexibilisering sturen we erop aan dat

studenten die verkeerd hebben gekozen zich zo snel mogelijk heroriënteren. Dat heeft blijkbaar in een aantal gevallen ongewenste neveneffecten. Heel dikwijls gebeurt die heroriëntering bij het begin of in de eerste weken van het tweede semester. Maar als we kijken naar de voorwaarden om van kinderbijslag te kunnen genieten, zien we dat je als student in het hoger onderwijs moet ingeschreven zijn voor minimaal 27 studiepunten. Maar bij heroriëntering kan het gebeuren dat je al wat vakken hebt gevolgd en dat het inschrijvingscontract van een student die bijvoorbeeld van een universiteit naar een hogeschool gaat in de tweede helft van het academiejaar op minder dan 27 studiepunten slaat. Dat betekent helemaal niet dat hij geen voltijds student is, maar doordat hij vrijstellingen heeft of later inschrijft, komt hij niet aan die 27 studiepunten.

Hierdoor verliest hij het recht op kinderbijslag. Dat komt niet zeer frequent, maar toch regelmatig voor, en het veroorzaakt problemen. De nieuwe Vlaamse regelgeving inzake flexibilisering wordt niet doorgetrokken naar de federale regelgeving inzake het recht op kinderbijslag. Uiteraard is dit voor de betrokkenen een koude douche. Daar moet toch een regeling voor kunnen worden getroffen.

Mijnheer de minister, is er een oplossing in zicht? Men moet er toch niet voor zorgen geen vrijstellingen te krijgen, zodat men boven die 27 studiepunten uitkomt? In welke zin ziet u daar een oplossing?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, de Arteveldehogeschool heeft mij onlangs attent gemaakt op een situatie zoals de heer Tavernier nu schetst. We zitten hier inderdaad met een conflict tussen een geflexibiliseerd hoger onderwijs, dat duidelijk een stap vooruit is ten opzichte van de rigide jaarsystemen die we vroeger kenden, en een regelgeving die daar nog niet helemaal op is afgestemd. Het betreft hier bovendien een regelgeving waar we zelf geen controle over hebben.

Als studenten zich uitschrijven, zijn er verschillende kinderbijslagfondsen die hieruit afleiden dat de student die studiepunten helemaal niet heeft opgenomen. Die studiepunten tellen zij dan ook niet mee bij het vaststellen van de studieomvang, die op jaarbasis inderdaad minstens 27 studiepunten moet bedragen om kinderbijslag te kunnen krijgen. In het geval dat u beschrijft, mijnheer Tavernier, heeft de student in kwestie die studiepunten natuurlijk wel gevolgd. Uiteraard begrijpen de ouders en de studenten dat niet.

De administratie heeft die kwestie aangekaart tijdens haar overleg met de kinderbijslagfondsen en meent een

oplossing te hebben gevonden. Van zodra een student zich uitschrijft, zal de administratie doorgeven hoeveel studiepunten de student effectief opgenomen heeft. Met de nieuwe databank hoger onderwijs en de invoering van het leerkrediet kan dat sneller en eenduidiger worden vastgesteld. De kinderbijslagfondsen zullen dan op hun beurt duidelijker uitmaken hoeveel studiepunten de student op jaarbasis effectief heeft gevolgd, en zo betere beslissingen nemen.

Ik heb mijn administratie gevraagd om dit toch goed te blijven opvolgen, aangezien de praktijk leert dat de dossierbehandelaars van de verschillende kinderbijslagfondsen de zaken niet altijd op dezelfde manier interpreteren. Aangezien de toepassing van de regeling voor de kinderbijslag tot de bevoegdheid van de federale minister van Sociale Zaken behoort, zal ik er bij haar ook op aandringen dat de regelgeving zo goed mogelijk wordt afgestemd op ons flexibel hoger onderwijs.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Kan ik hieruit besluiten dat er op dit moment sinds kort geen echt probleem ten gronde is, dat het slechts een kwestie van interpretatie is?

Minister Frank Vandenbroucke: Ja, maar het is toch nuttig dat ik dat eens met mevrouw Onkelinx bespreek.

De heer Jef Tavernier: Goed, wij rekenen daar op.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nood aan een informatiecampa­gne 'leren en werken'

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, beste collega's, in het begin van deze legislatuur, op 18 oktober 2005, stelde ik hier een vraag over het feit dat het aantal leerlingen in de leertijd dramatisch daalde, ondanks het succes inzake tewerkstelling voor de jongeren achteraf. Dit vormde voor mij de aanleiding om te pleiten voor een betere afstemming en doorstroming tussen de drie systemen voor alternerend leren en werken. Daarnaast leek mij ook een informatiecampa­gne zinvol.

Intussen is er in deze commissie en in dit parlement heel wat gebeurd. Op 8 juli 2008 hebben we het decreet Leren en Werken goedgekeurd. Met dit decreet worden de drie vormen van deeltijds leren en deeltijds werken beter

op elkaar afgestemd. Een en ander is nu in september voor een deel van start gegaan.

Mijn tweede vraag uit 2005, naar de nood aan een evaluatiecampagne, blijft evenwel overeind. De goedkeuring en de inwerkingtreding van het decreet is een interessante aangelegenheid, die we moeten aangrijpen om publieke aandacht te schenken aan deze sector, die kampt met een – meestal onterecht – negatief imago. We hebben de laatste jaren natuurlijk zelf ook een aantal pijnpunten blootgelegd. De mensen horen dus vooral negatieve zaken over het gebrek aan voltijds engagement, de problematiek van het spijbelen enzovoort. Er komen heel weinig positieve berichten over deze sector.

Het is nochtans een volwaardig alternatieve sector voor wie het voltijdse leren op school niet langer ziet zitten. Ik wil niet pleiten voor minder leerlingen in het voltijdse systeem en meer in het deeltijdse, maar voor een correct en eerlijk beeld van de deeltijdse sector in de publieke opinie.

Mijnheer de minister, hebt u de indruk dat de inschrijvingscijfers voor de leertijd, bijvoorbeeld in vergelijking met het deeltijdse onderwijs, in dezelfde verhoudingen liggen als in 2005? Of verwacht u dat daar een verandering optreedt? Verwacht u een andere verhouding tussen de drie vormen van leren en werken door het nieuwe decreet?

Gaat u ermee akkoord dat een algemene informatiecampagne aan het brede publiek over het nieuwe landschap voor alternerend leren en werken, en over het volwaardige alternatief voor een voltijdse leeropleiding interessant kan zijn? Zo ja, hoe wilt u dat concreet aanpakken?

In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 16 maart 2007 over werkplekken sprak u over een impulsprogramma voor de kwaliteitsverbetering van werkplekken. Wat is de stand van zaken daaromtrent?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, tijdens de gedachtewisseling over het ontwerp van decreet inzake leren en werken hebben wij al gezegd dat erover moest worden gewaakt dat het systeem van leren en werken inhoudelijk voldoende gewaardeerd bleef. Volgens ons was het toen nog al te vaak een opvangbak voor probleemjongeren.

Ik sluit mij dan ook graag aan bij de vraag van mevrouw Poleyn om een informatiecampa­gne rond dit systeem, en zeker rond het nieuwe systeem. Ik wil het pleidooi nog eens herhalen om ook jongere leerlingen daarbij te betrekken en om het systeem ook bij hen

bekend te maken via een informatiecampaïne, en niet pas op het ogenblik dat ze dreigen af te haken. Al van jongs af aan moeten we hun duidelijk maken dat ook dit een volwaardig systeem is en dat dit kan leiden tot een goede opleiding en een goede werkervaring.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Poleyn, het nieuwe decreet is pas op 1 september 2008 in werking getreden. Daardoor en ook omdat de leerlingenpopulatie in het dbso pas na enige tijd in het schooljaar stabiliseert, is het nog te vroeg om nu al definitieve cijfers te geven voor dit schooljaar. Ik kan u wel al medelen dat in vergelijking met oktober 2007 het aantal leerlingen in oktober 2008 met 4,8 percent is gestegen, van 5776 naar 6053.

Eén reden voor deze stijging is wel dat een aantal jongeren, zo'n 180, in uitvoering van het decreet sinds dit schooljaar niet langer in de autonome centra voor deeltijdse vorming (CDV) maar in de centra voor deeltijds onderwijs (CDO) ingeschreven zijn.

Wat de leertijd betreft, waren er op 1 oktober 3716 leerovereenkomsten afgesloten. Ook dat cijfer moeten we met zorg hanteren, omdat het in de loop van het jaar eveneens wijzigt. Tegen het jaareinde is er meestal een aangroei. Zo waren er op 31 december 2007 4051 leerovereenkomsten afgesloten. Je kunt daar voorzichtig uit concluderen dat er in de leertijd, in tegenstelling tot de trend, in vergelijking met vorig jaar wellicht geen sterke achteruitgang zal zijn. *(Opmerkingen van mevrouw Sabine Poleyn)*

In het geheel is er een stijging voor het 'deeltijds'. In de leertijd zitten we op 1 oktober aan 3716 leerovereenkomsten. Vorig jaar zaten we in december aan 4051 leerovereenkomsten. Dat aantal groeit nog aan in de komende periode. We kunnen het aantal dus niet voorspellen, maar ik denk niet dat er sprake zal zijn van een belangrijke daling, en dat is al enigszins geruststellend.

U vraagt of ik een andere verhouding verwacht door het nieuwe decreet. Ik verwacht niet dat door het nieuwe decreet de verhouding tussen het deeltijds onderwijs en andere deeltijdse leersystemen plots sterk zal veranderen, maar wat ik wel verwacht, en waarvoor ik zal blijven ijveren, is dat het aantal jongeren in die systemen, dat effectief een voltijds engagement heeft, stijgt. Ik kan u daar wel wat cijfers over geven. In oktober 2007, dus vóór het decreet in werking trad, ging het om 58,2 percent van de betrokken jongeren die voltijds bezig waren. Momenteel bedraagt het alvast 68,2 percent of een stijging met 10 percent.

Ik ben mij er van bewust dat we na 1 jaar niet op 100 percent voltijds engagement zullen landen, en dat was

ook niet onze verwachting, maar ik denk dat we hier een opmerkelijke verbetering zien. Als dezelfde tendens zich in de komende maanden doorzet als tijdens het vorige schooljaar, moeten we dit schooljaar nog een verhoging van 5 tot 10 percent kunnen realiseren.

U vraagt of een algemene informatiecampaïne nuttig kan zijn. Ik ben het helemaal met u eens dat we door het stemmen van een decreet alleen, geen mentaliteit zullen wijzigen. De decretale basis is wel noodzakelijk als een kader van waaruit dan allerlei andere acties kunnen worden opgezet om de doelstellingen die we voor ogen hebben, te bereiken. Er is reeds veel gecommuniceerd, maar ik ben het met u eens dat we het brede publiek, en zelfs de onderwijsmiddelen, nog meer moeten informeren over het gewijzigde stelsel van leren en werken.

U vraagt hoe ik dat wil aanpakken. Mijn administratie zal een concreet communicatieplan opstellen waardoor alle actoren die kunnen bijdragen tot het verwezenlijken van de doelstellingen van het decreet, verder geïnformeerd zullen worden over de wijze waarop het decreet concreet uitgevoerd wordt en over de bijdrage die zij daartoe kunnen leveren. Het spreekt voor zich dat de invulling van een aantal aspecten van dit decreet niet enkel door het onderwijs kan gebeuren; ook de sectoren moeten een inspanning blijven leveren. Er is een aandachtspunt nodig in het kader van de sectorconvenants. Een van de doelstellingen van het decreet bestaat erin de drie bestaande systemen te harmoniseren, maar de meersporigheid te behouden. Ik wil veel aandacht besteden aan een degelijke studiekeuze en studieloopbaanbegeleiding.

U stelt dat ik in antwoord op uw schriftelijke vraag van 16 maart 2007 ook sprak over een impulsprogramma voor de kwaliteitsverbetering van werkplekken. In uw vraag van 16 maart 2007 verzocht u inderdaad om informatie over het project WELP, dat de afkorting is van 'werkplek', en de verdere verspreiding ervan. Dit project heeft ons veel geleerd over het belang van kwaliteitsvolle werkplekken. De problematiek van de werkplekken is echter ruimer dan enkel de praktijkervaringen in het deeltijds onderwijs. Het betreft de ruime vraag naar het verbeteren van de kwaliteit van werkplekken.

Omdat het Nederlands hier enigszins gecompliceerd wordt, zeg ik u dit ter verduidelijking: werkplekken is het aanleren en toepassen van competenties in werksituaties en omvat naast de invulling van werkplekken ook stage, duaal leren, groepspraktijk en dergelijke.

Samen met de sociale partners en de onderwijskoepels hebben we tien uitdagingen geformuleerd in het verder ontdekken, ontwikkelen en inzetten van competenties. Werkplekken is een van deze uitdagingen. Daarvoor

hebben we al heel wat denksporen uitgewerkt, bijvoorbeeld door het verzamelen van goede praktijkvoorbeelden. Daarmee hebben we een generieke leidraad opgesteld: 'Kwaliteitsvol werkplekleren'. Ook binnen het stelsel van leren en werken, kan die leidraad een nuttig instrument zijn. Bepaalde kwaliteitsaspecten uit deze leidraad hebben we vertaald in actielijnen. Zo wensen we verder in te spelen op een goede opvolging van de dbso-leerlingen en leerjongeren aan de hand van een performant registratiesysteem, het bevorderen van bedrijfsstages voor leerkrachten, ook binnen het deeltijds onderwijs, en het versterken van de regionale samenwerking door de inschakeling van de bruggenbouwers. Ik verwijs graag naar mijn website waar u onder de afdeling 'werkplekleren' nog meer informatie kunt vinden, en ook naar het sectorevent van 8 december 2008, waar we dit thema verder zullen uitwerken.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil u graag bedanken voor uw cijfers en uw antwoord.

Het stemt me positief dat de inschrijvingscijfers in de leertijd niet zo dramatisch dalen als de voorbije jaren en dat het voltijds engagement lijkt toe te nemen bij meer jongeren.

U stelt dat het communicatieplan waar uw diensten aan werken, gericht is tot alle betrokken actoren en sectoren, maar zult u zich ook richten tot het brede publiek?

Minister Frank Vandenbroucke: Dat heb ik alleszins nog niet beslist.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het beroepssecundair onderwijs (bso) en de gevolgen voor de kappersopleiding

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Verstreken, misschien moet ik schriftelijk antwoorden want u vraagt uitleg over de samenwerkingsovereenkomsten, wat een lange uiteenzetting wordt. Ik kan die misschien beter schriftelijk overmaken. U vraagt dan of ik mijn mening over een afzonderlijk diploma voor herenkappers wil herzien. Eerlijk gezegd, ik heb sinds onze vorige discussie

daarover, zowat een jaar geleden, geen nieuwe bijkomende argumenten om in een afzonderlijke opleiding en afzonderlijk diploma te voorzien. Ik ben dus ook niet van plan om mijn standpunt daaromtrent te wijzigen. In de gesprekken met de partners van het paritair comité 314 kwam die vraag ook niet naar boven. Mijn mening is ongewijzigd, maar ik stel voor dat ik u schriftelijk het antwoord bezorg.

De heer Johan Verstreken: Voor mij is dat goed, op voorwaarde dat de commissie ermee akkoord gaat dat mijn schriftelijke vraag mee wordt opgenomen in het stuk.

Ik zou toch even willen reageren op wat de minister zegt. Ik heb zelf een ronde gedaan bij verschillende kappersscholen en bij de vakorganisatie. Er is echt wel vraag naar. Het is een knelpuntenberoep. Er zijn inderdaad studenten die in de kou blijven staan. Ze slagen voor een diploma herenkapper, maar niet voor een diploma dameskapper. Men krijgt het diploma, maar men krijgt niet het diploma voor herenkapper. Er zijn dus mensen die daardoor hun diploma missen en die aan de slag zouden kunnen gaan. Heel wat herenkappers zijn vragende partij, evenals de scholen.

Vorige keer heeft de heer De Cock mij gelijk gegeven. U kunt er even om lachen, maar er zijn mensen die een diploma zouden kunnen krijgen en aan de slag zouden kunnen gaan. Er is een grote nood.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik glimlach omdat ik eigenlijk bewondering heb voor uw strijdlust in dezen. Dat is goed.

In het paritair comité zeggen de representatieve organisaties mij daar niets over. Ik moet mij daar toch op baseren. Mevrouw Demeulenaere doet zelf enquêtes en longitudinale studies over de gevolgen van immersie. Dat is allemaal heel goed. U doet enquêtes naar de vraag naar herenkappers. Maar ik wil mij graag laten voeden door representatieve organisaties en wetenschappelijke studies. De representatieve organisaties zeggen mij niets, vandaar dat ik mijn mening niet herzie.

De heer Johan Verstreken: Ik heb ook met die organisaties gesproken en ze zeggen het zelf. Dan moeten ze een dossier indienen.

Minister Frank Vandenbroucke: Dan moet u dat met hen opnemen.

De heer Johan Verstreken: Een aantal scholen hebben mij gezegd dat ze u een dossier zouden bezorgen.

Minister Frank Vandenbroucke: Nee, tenzij ik mij vergis, heb ik niets vernomen. Dat is ook de reden waarom ik dat niet goed zie zitten.

De heer Johan Verstreken: Wordt vervolgd. Ik dank u voor uw schriftelijk antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de projectaanvragen in het kader van het lokaal flankerend onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik stel mijn vraag naar aanleiding van een vraag van de heer Wouter Beke, die zijn schouders gezet heeft onder een project van het lokaal flankerend onderwijsbeleid in Leopoldsborg.

Het project was een voortvloeisel uit een rapport van het lokaal overlegplatform gelijkekansenonderwijs. Dit project werd goedgekeurd voor de duur van een jaar maar met het vooruitzicht op een verlenging van twee jaar, weliswaar gegeven in een mondeling akkoord.

Leopoldsborg was niet alleen: er sprongen nog andere gemeenten mee in de dans van het lokaal flankerend onderwijsbeleid. Wij hebben in onze gemeente ook iets gedaan, maar we hebben geen project ingediend. In Leopoldsborg voldeed men aan de voorwaarden van cofinanciering, men trok medewerkers aan. Er is een hele dynamiek ontstaan in die verschillende gemeenten met stuurgroepen met professionele mensen.

Begin 2008 werd de verlenging van het project van Leopoldsborg ingediend en allicht nog van andere gemeenten, maar groot was de ontgoocheling toen bleek dat einde juni de subsidies voor 2008-2009 niet werden gecontinueerd en de verlenging niet werd goedgekeurd.

Op het terrein brengt dergelijke manier van benadering heel wat frustraties met zich mee. Projectsubsidies zijn in de aanvangsfase te verantwoorden maar wanneer projecten slechts perspectief krijgen op een levensduur van één jaar, dan zijn ze ten dode opgeschreven en stellen we ons zelfs de vraag wie er nog zou instappen. Een project is natuurlijk altijd beperkt in de tijd. Ofwel is het project zo goed dat je het opneemt in een reguliere werking, ofwel trekt men er besluiten uit voor regelgeving in de toekomst.

Hoeveel projecten in het kader van het lokaal flankerend onderwijsbeleid werden er vorig jaar opgestart? Hoeveel projecten mochten na één werking niet meer rekenen op overheidssteun?

Wat is de reden van stopzetting van die steun? Hoe ziet u de continuering van deze van overheidssteun verstoken projecten eventueel toch gebeuren? Op welke wijze werden de vrijgekomen middelen, door stopzetting van de eerste goedgekeurde projecten, geheralloceerd? Welke projecten in welke gemeenten werden via deze herallocatie goedgekeurd?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou bijna beginnen met te zeggen dat ik blij ben met de vraag van mevrouw Heeren. Blij in die zin dat met deze vraag aangetoond wordt en een voorbeeld gegeven wordt van wat wij als opmerking hadden bij de bespreking van het decreet op het lokaal flankerend onderwijsbeleid.

Ik heb het toen zeer lang gehad over het feit dat de Vlaams Belangfractie het onderscheid tussen centrumsteden en niet-centrumsteden – en vooral dan het budget dat kon worden besteed – onaanvaardbaar vond. Wij kregen toen zeer weinig bijval van de andere commissieleden. Ik stel nu vast dat dit inderdaad zo'n voorbeeld is.

Ik heb u hierover in juni een schriftelijke vraag gesteld. Ik heb het antwoord twee weken geleden gekregen. Ook dat antwoord maakte duidelijk dat de vrees die ik geuit heb bij de bespreking van dat voorstel, waarheid werd. Alle projecten ingediend door de centrumsteden, zijn goedgekeurd, behalve een. Dat werd niet goedgekeurd omdat de projectaanvraag niet overtuigde. Van de projecten die ingediend zijn door niet-centrumsteden, vind ik op uw website wel een overzicht van 14 geselecteerde projecten. Maar in het antwoord op mijn vraag worden er 22 opgesomd die niet geselecteerd werden. Niet alle 22 waren inhoudelijk goed. Ik kan het ermee eens zijn dat een aantal voorstellen niet voldeden. Maar ik stel vast dat er ook projecten met voldoende kwaliteit niet worden goedgekeurd en dat dit enkel te wijten is aan het budget dat op was.

Daarom wil ik hier nog maar eens de vraag herhalen om een extra budgettaire inspanning voor de niet-centrumsteden te doen. Als er zoveel aanvragen worden ingediend, dan is het duidelijk dat dit decreet een dynamiek op gang heeft gebracht en dat gemeenten vragende partij zijn en de noodzaak inzien van dergelijke projecten. Mijnheer de minister, overweegt u maatregelen om het bedrag voor de niet-centrumsteden aan te passen?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb altijd gedacht dat het de bedoeling was om de projecten sowieso voor drie jaar

te laten lopen en ook goed te keuren. Tenzij ik het totaal bij het verkeerde eind heb, kan de nieuwe oproep immers pas in 2010 gebeuren. Het is dus logisch dat die goedgekeurde projecten normaliter drie jaar zouden lopen. Het is inderdaad niet wenselijk dat de financiële steun na een jaar plots wordt teruggeschroefd. Dan passen we beter de bedragen aan, zodat de projecten wel ten volle hun kans krijgen voor de periode, zoals dat normaliter, dacht ik, ook was gepland.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, om te beginnen ben ik blij dat mevrouw Michiels zegt dat het nieuwe decreet zo'n belangrijke dynamiek tot stand heeft gebracht.

Mevrouw An Michiels: Ik heb ook bij de bespreking gezegd dat ik dat wel verwachtte.

Minister Frank Vandenbroucke: Inderdaad. U vraagt meer budgettaire middelen. Daar moet ik natuurlijk op antwoorden dat die eindig zijn. We hebben keuzes gemaakt. Die middelen liggen vast. Het debat gaat over een procedure. Ik wil daar vooral de aandacht op vestigen.

Ik geef eerst een paar feiten. Mevrouw Heeren, u vroeg me over hoeveel projecten het ging. In het schooljaar 2007-2008 werden 41 projecten gesubsidieerd: 26 in centrumsteden en 15 in niet-centrumsteden. Tijdens het schooljaar 2008-2009 krijgen drie projecten uit niet-centrumsteden geen subsidies meer. Ook in de centrumsteden hebben er verschuivingen plaatsgevonden: voor sommige projecten werd geen aanvraag meer ingediend, en daarnaast werden er nieuwe projecten ingediend.

Wat was de reden van de stopzetting van die steun? De selectie is gebeurd op basis van de procedure zoals beschreven in de artikelen 3 tot en met 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 april 2008 tot regeling van de procedure voor de toekenning van subsidies aan projecten in het kader van het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau. De projectvoorstellen worden beoordeeld door een commissie die is samengesteld uit twee afgevaardigden van het ministerie van Onderwijs en Vorming, een afgevaardigde van het agentschap voor Binnenlands Bestuur, een afgevaardigde van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten en een externe deskundige. Van de in het schooljaar 2007-2008 goedgekeurde projecten, diende één gemeente geen nieuwe projectaanvraag in. Twee andere projecten, waaronder Leopoldsburg, werden niet geselecteerd door de commissie. Ik heb het advies van de commissie integraal gevolgd.

U moet een onderscheid maken tussen het projectjaar 2007-2008 en het projectjaar 2008-2009. In 2007-2008 werden er ad hoc subsidies toegekend voor één jaar. Het

decreet op het flankerend onderwijsbeleid en het bijbehorende subsidiebesluit waren toen immers nog niet in voege. Vanaf het projectjaar 2008-2009 geldt het besluit van de Vlaamse Regering van 18 april 2008 tot regeling van de procedure voor de toekenning van subsidies aan projecten. Het is pas in dat besluit dat de projecten, mits gunstige evaluaties, uitzicht krijgen op een driejarige subsidieperiode.

De projecten die tijdens het schooljaar 2007-2008 projectsubsidies ontvingen, hebben nooit de garantie noch beloftes gekregen dat hun projecten volgend jaar opnieuw zouden worden geselecteerd. Een onafhankelijke commissie heeft me advies gegeven over alle projectaanvragen. Het advies is neergeschreven in het verslag van de ambtelijke commissie van 15 april 2008 'Selectie van niet-centrumsteden voor projectsubsidies in het kader van het lokaal flankerend onderwijsbeleid in het schooljaar 2008-2009'. Wat de centrumsteden betreft is het advies neergeschreven in het verslag van de ambtelijke commissie van 14 mei 2008 getiteld 'Selectie van de centrumsteden voor projectsubsidies in het kader van het lokaal flankerend onderwijsbeleid in het schooljaar 2008-2009'.

Er werd me vervolgens gevraagd op welke wijze de door de stopzetting van de eerste goedgekeurde projecten vrijgekomen middelen opnieuw werden heralloceerd. Een herallocatie is eigenlijk niet de juiste terminologie. Zoals uiteengezet, werden de projecten geselecteerd volgens de procedure beschreven in het procedurebesluit van 18 april 2008. Zoals artikel 9 vereist, heeft de commissie me een gemotiveerde rangschikking van de projectvoorstellen gegeven. Ik heb het advies integraal gevolgd.

Ten slotte werd me gevraagd welke projecten of gemeenten via die herallocatie werden goedgekeurd? In Halle en Lier werden in vergelijking met 2007-2008 nieuwe projecten opgestart.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Als u het advies volgt, dan is dat zo. Ik stel echter voor dat de motivering van die ambtelijke werkgroep dan ook zou worden overgemaakt, bijvoorbeeld aan die betrokken gemeenten. Ik heb begrepen dat u zegt dat het eigenlijk maar over drie gemeenten gaat waarvan de projecten niet zijn geselecteerd. Heb ik dat goed begrepen?

Minister Frank Vandenbroucke: Ja, maar het verbaast me enigszins dat die gemeenten geen motivering zouden hebben gekregen, of toch niet informeel op de hoogte zouden zijn. Er is één gemeente die geen project heeft ingediend. De twee andere hebben een negatieve beoordeling gekregen. Die gemeenten, waaronder

Leopoldsburg, zouden inderdaad een motivering moeten krijgen. Ik wil controleren of dat is gebeurd, maar ik denk het eigenlijk wel.

Mevrouw Veerle Heeren: Dat zou dan de voorbije week moeten zijn gebeurd, sinds de indiening. Ik heb alleszins van mijn collega, de heer Wouter Beke, begrepen dat de ontzetting omdat ze er niet bij waren, ontzettend groot was. Blijkbaar was er een goed dossier, maar wie ben ik om daarover te oordelen? Als het advies van die ambtelijke werkgroep gemotiveerd is, dan heb ik er geen probleem mee dat over te maken. Ik stel echter voor dat het wordt beargumenteerd tegenover de betrokken schepenen en gemeenten. Dan kunnen ze in de toekomst allicht ook bijsturen. Daarvoor is dat belangrijk.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zal dat nakijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de financiering van de academisch gerichte opleidingen van de hogescholen in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, om de onderzoeksbetrokkenheid van de academisch gerichte hogeschoolopleidingen te versterken, werd een financieringsinstrument gecreëerd. De doelen van het nieuwe financieringsinstrument zijn: de bevordering van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit, de interdisciplinariteit en transdisciplinariteit van het gevoerde onderzoek en de valorisatie van onderzoeksresultaten en de samenhang met het bedrijfsleven.

Voor 2007 was in 5 miljoen euro voorzien. De verdeling van het budget gebeurt naar rato van het aantal financierbare studenten in de academisch gerichte hogeschoolopleidingen. De bedragen voor de hogeschool worden toegekend aan het Industrieel Onderzoeksfonds van de universiteit die tot de associatie van de hogeschool behoort. Als dat niet mogelijk is, worden de bedragen overgemaakt aan de afzonderlijke hogescholen.

Uit een rapport van de Erkenningscommissie dat eerstdaags zal verschijnen, blijkt dat er met betrekking tot de financiële kaders van de operatie heel wat vragen bestaan. Zo worden de tijdelijke academiseringsgelden te beperkt geacht en bestaat er grote onduidelijkheid over de financiering van die opleidingen na de academiseringsfase. In de sector wordt er wel van uitgegaan dat die opleidingen

onder dezelfde criteria zullen vallen als deze die nu zijn ingesteld voor de academische opleidingen aan de universiteiten. Een zeer belangrijk gedeelte, bijna de helft, zal dan worden verworven op basis van de outputgegevens van het onderzoek, in het bijzonder van doctoraten en wetenschappelijke publicaties.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de te beperkt geachte tijdelijke academiseringsgelden? Welke maatregelen hebt u genomen om het voortbestaan van deze opleidingen te garanderen? Welke maatregelen hebt u genomen om de associaties en de instellingen meer duidelijkheid te verschaffen met betrekking tot de toekomstige financiële stromen inzake onderwijs en onderzoek? Klopt de stelling dat de opleidingen onder dezelfde criteria zullen vallen als deze die nu ingesteld zijn voor de academische opleidingen aan de universiteiten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Libert, om te beginnen verwijst u opnieuw naar het voortgangsrapport van de Erkenningscommissie, dat op dit ogenblik zelf wordt afgerond, maar nog niet klaar is. Daar kan ik dus niet op vooruitlopen, maar ik kan wel wat zeggen over de financiering.

Om te beginnen denk ik dat er sprake is van een misverstand. U hebt het over 5 miljoen euro voor de academisering, maar eigenlijk gaat het over 30 miljoen euro. Om te beginnen ontvangen de hogescholen jaarlijks 13,8 miljoen euro academiseringsmiddelen. Dat is nog eens bevestigd en alvast tot en met 2012 verankerd in artikel 38 van het Financieringsdecreet. Aansluitend ontvangen ze een bijdrage voor de versteviging van de onderzoeksbetrokkenheid van de academisch gerichte opleidingen. In 2008 trek ik hiervoor 5,2 miljoen euro uit. Vanaf 2009 wordt dat bedrag tot 8 miljoen euro opgetrokken. Dat staat in artikel 39 van het Financieringsdecreet. Verder komt er 8 miljoen euro van de begroting van de minister van Wetenschap en Innovatie. Als we dit allemaal optellen, komen we op 30 miljoen euro uit.

Het jaartal 2012 is niet onbelangrijk. Aangezien in dat jaar de overgangsaccreditaties aflopen, wordt dit een mijlpaal in het academiseringsproces. We hebben naar aanleiding van de interpellatie van de heer De Bruyn en de vraag om uitleg van mevrouw Libert, gemerkt dat dit een belangrijke vraag oproept. Wat zal met de geacademiseerde opleidingen gebeuren? Ik pleit alvast voor een integratie. Dit zou op zich wel nieuwe uitdagingen en een vraagstuk met betrekking tot het Financieringsdecreet met zich meebrengen. De vraag is immers hoe we voor een goede financiering van de professionele bacheloropleidingen kunnen zorgen. We zullen dat debat nog moeten voeren.

Ik begrijp de vraag over het voortbestaan van deze opleidingen niet goed. We hebben nu 30 miljoen euro voor de academisering uitgetrokken. Die opleidingen bestaan en krijgen bijkomende ondersteuning.

Het is de bedoeling tot een academisering te komen. Die academisering moet de opleidingen toelaten te voldoen aan de generieke kwaliteitskenmerken die voor alle academische bachelor- en masteropleidingen gelden. Na afloop van dit proces kunnen ze een definitieve accreditatie verwerven. Het voortbestaan van deze opleidingen komt dan ook niet in het gedrang. Het is net de bedoeling dat ze versterkt uit dit proces komen.

We kunnen natuurlijk niet uitsluiten dat sommige opleidingen de accreditatie niet zullen halen. Dat probleem geldt echter ook voor de professioneel gerichte opleidingen of voor de opleidingen die de universiteiten momenteel aanbieden.

Ik zal de laatste twee vragen van mevrouw Libert samen behandelen. Het is op dit ogenblik nog niet mogelijk volledige duidelijkheid te scheppen over de toekomstige

financiering van de geacademiseerde opleidingen. Voor mij staat vast dat we in de toekomst meer financiële middelen voor deze opleidingen nodig zullen hebben. Die middelen moeten hen in staat stellen een eigen specifiek profiel te behouden en het niveau van academische opleidingen te bereiken en te handhaven.

Ik vind eigenlijk dat we voor heel het hoger onderwijs meer middelen nodig zullen hebben. Ik pleit er dan ook voor om in de volgende legislatuur 10 percent meer middelen voor het hoger onderwijs vrij te maken.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Deze vragen zullen zeker aan bod moeten komen tijdens het debat dat we in de nabije toekomst zullen houden. Ik zal er dan ook vandaag niet dieper op ingaan. Ik houd er enkel rekening mee dat in meer financiële middelen zal worden voorzien. Ik ben benieuwd om hoeveel middelen het zal gaan en hoe dat allemaal precies zal verlopen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.